

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

SVOBODA IN ČLOVEKOVA DEJAVNOST

"Svobode bi napil se kot medice" (Balantič). Pred dnevi smo praznovali dan osvoboditve. 25. aprila 1945 je prišlo do osvoboditve severne Italije izpod naci-fašizma, kasneje pa je ta datum postal simboličen dan in s tem državni praznik republike Italije, ki je nastala iz odpor-niškega gibanja. Ta jubilej vsako leto od konca vojne sem vztrajno spominja na neštete ljudi, ki so na bojiščih, v ječah in taboriščih ali kako drugače postali žrtev totalitarizma in terorja Mussolinijeve in Hitlerjeve diktature. Tudi Slovenci, posebno na Primorskem, smo v tem neenakem boju dali svoj veliki doprinos in zato se danes lahko samo s hvaležno-stjo oddolžimo vsem, ki so dali svoje življenje za svobodo.

Kaj pa nam danes pomeni svoboda? O njej so v vseh ča-sih pisali in razpravljali filozofi, politiki in sploh predstavniki javnega življenja. Svoboda spada med najvišje človeške vrednote. Prav zato je človek že od davnega rad zanjo tudi veliko žrtvoval, vključno lastno življenje. Pri tem gre nava-dno tako za osebno svobodo kot za svobodo v družbi, v glav-nem v državi. Nemški filozof J.A. Fichte je npr. v začetku prejšnjega stoletja sicer bil velik zagovornik osebne, pred-vsem moralne svobode posameznika, medtem ko je v poli-tiki zagovarjal popolnoma nasprotno tezo o avtoritarni, sko-raj policijski državi. Sodobni francoski mislec J.P. Sartre pa je celo menil, da so bili (v takratni od nacistov zaslužni Franciji) ljudje najbolj svobodni pod nemško okupacijo. Pa-radoks, ki ga je treba razumeti v smislu, da so prav v dobi naj-hujšega odvzema svobode in duhovne sužnosti ljudje imeli možnost, da se odločajo (in to svobodno) za odpor proti temu.

V današnji demokratični družbi morda ne moremo v vsem zajeti pravega bistva teh vrednot svobode in demokracije, zlasti ne mlajši rodovi, ki se sami ne spominjajo na čase diktature in totalitarizma. Prav zato je še bolj potrebno, da na te vrednote ne pozabimo in jih vtisnemo tudi v zavest najmlajše generacije, da bo bakla svobode lahko še naprej plamtela in tako varovala in omogočala nadaljnji razvoj narod-ov in posameznikov.

Pred nami pa je tudi prvi maj, praznik dela, ki ga praznu-jejo vse moderne države in tako s tem dajo priznanje vsem ljudem, ki si z delom služijo svoj vsakdanji kruh. Delo je visok in živ socialni pojem, ki nedvomno urejuje naše za-sebno življenje, tako kot ekonomski dejavnik tudi pomeni merilo blagostanja neke države, naroda oz. družbe sploh.

Delo je gotovo ena od temeljnih človekovih pravic. Z delom si vsakdo gradi lastno življenje in prihodnost, obe-nem pa tudi prispeva k splošni blaginji naroda in države. Prav zato mora biti vsem omogočena zaposlenost, ki edina lahko razvija človekovo dostojanstvo v sodobni družbi. V tem duhu in v tem smislu govorijo bolj ali manj vsi moderni socialni nauki, v prvi vrsti krščanski, ki že skozi vso zgodovino, posebno pa od papeža Leona XIII. z zgodovinsko en-cikliko *Rerum novarum* dalje odločno zagovarja pravo člo-vekovo vlogo na delu. "Na delo tedaj, ker resnobni so dne-vi..." zgovorno piše naš pesnik.

Delo je tudi dolžnost, ki človeku narekuje določene nalo-ge in odgovornosti. Naj se zato prav ob sedanjem prazniku prvega maja spet spomnimo na vse to in tako še nadalje pri-spevamo k vedno boljšemu razvoju sodobne družbe.

ANDREJ BRATUŽ

02 ZAKAJ BOMO VOLILI SSK

LJUDEM, KI JIH JE PRIZADEL
POTRES, ŽELIMO POMAGATI.
ZATO BOMO TUDI
NA UREDNIŠTVU ZBIRALI
DENAR, KI GA
BOMO POTEM
IZROČILI NAJBOLJ
POTREBNIM DRUŽINAM.

IDENTITETA IN MANJŠINA, ZAVEST IN ODNOSI Z MATICO

TRDNA TLA STA SLOVENSKI JEZIK IN SLOVENSKA KULTURA

JURIJ PALJK

Posvet na temo *Identite-ta in manjšina, zavest in od-nosi z matico*, ki ga je v goriškem Kulturnem centru Loj-ze Bratuž priredil Svet sloven-skih organizacij, je imel nam-en spregovoriti o ključnem vprašanju za slovensko manj-šino v Italiji. Že dolgo se nam-reč pri nas v slovenskih sred-stvih obveščanja bijeta dva mi-selna tokova: prvi zagovarja narodno zavest in narodnost kot prvi pogoj vsega življenja za manjšino, drugi pa zago-varja t.i. multikulturalnost.

Posvet se je pričel ob 16. uri v petek, 24. t.m., in je v komorno dvorano Kulturne-ga centra privabil precej lju-di, kar samo še potrjuje uvo-dno misel, da gre pri vpraša-nju identitete za ključno vpra-šanje našega obstoja.

Predsednik SSO Sergij Pahor je podal uvodne misli in podčrtal dejstvo, da se Slo-venci v zamejstvu sedaj zares ne morejo sporazumeti gle-de narodne zavesti. Po osa-mosvojitvi Slovenije je pri za-mejcih prevladovalo prepri-čanje, da se bo narodna za-vest Slovencev utrdila, a to se žal ni zgodilo, je povedal Pahor. Bil je tudi mnenja, da prav to vprašanje zelo vzne-mirja našo skupnost, da imajo nejasni pogledi na narodno zavest izrazito negativne u-činke na mladino, da je pri ob-ravnavanju teh temeljnih vpra-šanj izredno veliko nedoreče-nega. Dejal je tudi, da si SSO želi, da bi posvet nalil vsaj ma-lo čistega vina v našo skup-nost, saj se zavedamo, da gre za našo prihodnost.

Kot prvi je spregovoril prof. Boris Pahor, znani slovenski pisatelj in mislec iz Trsta, ki je dejal, da v svojem posegu ne more mimo pojma narod-

FOTO BUMBACA

ne zavesti, ki je za obstoj slo-venške manjšine bistvenega pomena. Ko je kritično govoril o nekdanji jugoslovanski državi, ki je v zamejstvu slo-venkim ljudem naravnost pogubno svetovala, naj se vključijo v italijanske politične stranke, je tudi povedal, da je vseeno nekdanja oblast nare-dila tudi precej dobrega, saj je, recimo, v Beneški Slove-niji obudila narodno zavest. Dejal pa je, da je razočaran nad sedanjo vladno politiko Slovenije, ki hoče po vsej sili v Evropo in se tudi zaradi do-brososedskih odnosov ne za-nima več za slovensko manjši-no v Italiji. Ko je Boris Pahor govoril o zadržanju slovenske vlade do slovenske manjšine v Italiji, je dejal, da se zaradi vključevanja v Evropsko zve-zo kaj malo zмени za svojo manjšino, ki je že v EZ. Dejan-sko je bil Boris Pahor mnenja, da Slovenija ne naredi veliko za slovensko manjšino, ker bi lahko vprašanje manjšine "skalilo" dobrososedske od-nose in morda celo zaustavi-lo pot v Evropo, saj je znano, da Italija pomaga Sloveniji na tej poti. Ko je govoril o slo-venko-italijanskih odnosih, je

tudi dejal, da je Slovenija pre-več popustila Italijanom in po tej poti tudi nadaljuje; Pahor se tudi boji, da bi šla sloven-ska država v smeri nekakega italijanskega protektorata, kar bi bilo za Slovence usodno. Dejal je tudi, da je razočaran nad slovenskimi opozicijski-mi strankami, ki se tudi za zamejstvo ne zmenijo preveč. Kot primer - milo povedano - netaktnega ravnanja s sloven-sko manjšino v Italiji je Boris Pahor navedel dejstvo, da je slovenska vlada pošiljala na pogovore o slovenski manjši-ni z državnim podtajnikom Fassinom v Rim vladnega sve-tovalca Jurija, ki je italijanske narodnosti. Odločno je na-stopil proti sedanjemu itali-janskemu kriminaliziranju vseh Slovencev zaradi povoj-nih pomorov s strani komu-nističnih revolucionarjev in od italijanske vlade zahteval, naj vendarle posluša 75 uglednih italijanskih zgodovinarjev, ki so pred kratkim jasno pove-dali, kakšne zločine je pov-zročila nad slovenskim narodom Italija v času okupacije in fašizma. Ošvrknil je t.i. le-vičarske stranke, ki v zamej-ski prostor uvajajo pojem t.i.

multikulturalnosti, kar je po njegovem le nadaljevanje prej-šnje levičarske raznarodoval-ne politike, ko je le-ta nago-varjala ljudi, naj se vpišejo v italijanske politične levičarske stranke in je problem narod-nosti potisnila na stranski tir, s tem pa poskrbela za veliko asimilacijo, ki je slovenski nar-od v Italiji zdesetkala. "Žal nismo nikakršen subjekt, ker ni nobene volje, da bi se pri nas kaj spremenilo!" je zaklju-čil Boris Pahor, ki vidi v mul-tikulturalnosti le preobleko istega odnosa levice do na-rodne zavesti in narodnega vprašanja.

Na posvetu so spregovo-rili še prof. Jože Pirjevec, prof. Janez Stergar, prof. Pe-ter Černic, študentka Breda Susič in urednik Doma Gior-gio Banchig. Na tretji strani objavljamo poseg zgodovi-narja prof. Jožeta Pirjevca, v naslednjih številkah pa bomo zaradi aktualnosti objavili še razmišljanja Giorgia Banchi-ga, Brede Susič in Petra Čer-nica, ki so vsak na svoj način osvetlili poglede na narodno zavest oz. odsotnost le-te v zamejstvu.

STRAN 3

03 Jože Pirjevec IDENTITETA IN MANJŠINA...

04 Mirjam Bratina Pahor IZ LJUBEZNI ZA LJUBEZEN

05 Damjan Hlede ANTON STRES: CERKEV IN DRŽAVA

06 Janko Jež UMETNIŠKI JUBILEJ ZORE KOREN SKERK

06 Ivan Žerjal DVA NOVA "BELA PRIROČNIKA"

08 JURJEVANJE TRŽAŠKIH SKAVTOV

10 Jurij Paljk VISOKO PRIZNANJE ZDENKU VOGRIČU

13 Miran Mihelič NEZAUPANJE PRIZADETIH OB POTRESU

14 OBČNI ZBOR ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE

15 Erik Dolhar ŠPORTNE IGRE SOKOLA

BO PRIŠLO DO NOVIH STRAHOT?

SAŠA RUDOLF

"V noči med nedeljo in ponedeljkom so v boju z albanskimi separatisti padli štirje pripadniki srbskih oboroženih sil."

Informacijski center, ki so ga pred nekaj tedni odprle srbske oblasti v Prištini, dvakrat dnevno objavlja skope komunikacije o stanju na obmejnem območju med kosovsko pokrajino in Albanijo. To pa so tudi edine vesti, ki pronicajo v svet, saj je vsem strogo prepovedan vstop na področje zahodno od Kline, kjer se Pečanska in Dečanska Bistrica izliva v Beli Drim. Vesti, ki govore o žrtvah na srbski strani, je seveda bolj malo, večina se omejuje na naštevane padlih med albanskimi teroristi, kot Beograd imenuje Albance s Kosova, ki se ne strinjajo z že 10 let trajajočo srbsko represivno politiko. Zanimivejše so neuradne, sicer težko preverljive vesti, ki so največkrat prepletene z bujno fantazijo. Čeprav gre največkrat za očitno pretiravanje, ponazarjajo take govornice vzdušje terorja na Kosovu, kjer prestrašeni ne le povsem verjame tudi najbolj očitni laži, pač pa jo povsem prepričljivo pripoveduje dalje v še bolj temni luči. Dovolj je pre-

let helikopterjev, da se razširijo vesti o zastraševalnem napadu na bližnjo vas, pokol desetine nedolžnih civilistov. Pri-povedi in "pričevanja" se širijo od ust do ust, vse dokler jih ne zasledimo v časopisju, s tem pa dobijo uradno veljavo. Izredno težko je izluščiti iz takšnih pripovedi vsaj del resnice, si ustvariti kolikor toliko objektivno sliko napetosti na Kosovu.

Če srbske oblasti iz prištinskega informativnega centra obveščajo javnost s skopimi komunikacijami o napadih albanskih teroristov in junaštvu srbske policije, ki naj bi predvsem domačo javnost prepričali, da so vsega krivi Albanci, skuša Beograd z nenehnimi ponudbami za pričetek pomiritev pogovorov dokazati mednarodni javnosti, da so pripravljeni na dialog. Te svoje ponudbe so okrepili prav v zadnjih dneh, saj se bliža rimsko srečanje kontaktne skupine, ki naj bi predlagala nove sankcije. Posegla je tudi ruska diplomacija, kot običajno v podporo Beograda.

Moskva, ki je članica kontaktne skupine, očita kosovskim Albancem, da niso obsodili terorizma in da se urijo v Albaniji za desante na Kosovu. Zato Moskva predlaga hermetično zaporo meje med Albanijo in kosovsko pokrajino.

Taktika Beograda in Moskve se v letih ni spremenila, vse preveč spominja na zadržanje v dobi slavonske in bosanske krize. Evropa se tudi tokrat še ni odločila, še vedno niha med popuščanjem in odločnim nastopom. Zgodovina se zna ponoviti, z njo pa vojne strahote.

PREJELI SMO

NA POSVETU MANJKAL GOSPODARSKI VIDIK

DAVORIN DEVETAK

Na zanimivem goriškem posvetu o zavesti in identiteti manjšine, ki je vpeta med danostjo večinskega okolja in potencialnimi odnosi z matico, ni bila obravnavana ena bistvenih kategorij, ki je nujen pogoj za življenje manjšine, to je gospodarstvo.

Svet slovenskih organizacij je poklical k sodelovanju pisa-

Potek priprav na skorajšnji volilno preizkušnjo je spet pokazal, da za slovensko narodno manjšino v Italiji prihaja v poštev le institucija zajamčene zastopstva. Takšno ureditev ima Slovenija za svojo italijansko manjšino v Istri, slovenskemu zgledu pa se je pridružila tudi Hrvaška. Podobno rešitev je našla celo Italija za svojo ladinsko manjšino v bociški avtonomni pokrajini. Le za potrebe naše narodne manjšine je uradna Italija ostala popolnoma gluha, saj je dejansko odklonila vsak predlog in vsako pobudo, ki sta težila po za manjšino pravični rešitvi vprašanja izvolitve njenih predstavnikov v deželni zbor Furlanije-Juljske krajine. Ne smemo pozabiti in tudi ne pozabimo, da je predstavnik SSK bil brez vsakršnih težav izvoljen v deželni svet na prvih volitvah leta 1964 in da je bil nato potrjen na petih naslednjih volitvah, dokler ni bil po odobritvi novih, za manjšino krivičnih volilnih predpisov le-

ta 1993 dejansko izgnan iz deželnega zbora.

Zdaj se bliža nova preizkušnja, a se hkrati odpira tudi stvarna možnost, da se predstavnik edine slovenske politične organizacije vrne v deželni svet. Tu bo opravljal svoje delo, ne da bi ga pogojeval ali kakorkoli oviral prisilni jopič, ki ga nosi vsak kandidat na listi italijanske vsedrjavne stranke, četudi je slovenskega jezika.

In na koncu še tole: šesti člen italijanske republiške ustave veleva, naj republika (Italija) s posebnimi normami zaščiti jezikovne manjšine. Prvega januarja letos je že poteklo pol stoletja, ko je ustava postala veljavna, naša manjšina pa žal še vedno čaka, da se uveljavi eden temeljnih postulatov vsake demokratične družbe in države, to je, da se manjšini prizna pravica, da sodočla o lastni usodi.

Tudi in predvsem o tem bomo sodočlali na deželnih volitvah v nedeljo, 14. junija.

DL

EVRO TIK PRED ROJSTVOM

"Evro je lokomotiva, ki vleče vagon, natovorjene z mnogimi gospodarskimi zalogami." Tako je skupno ali enotno evropsko valuto opredelil znan italijanski finančni oz. bančni izvedenec. Medtem ko pišemo, razpravlja evropski parlament o poročilu pristojne evropske komisije, ki je bila ugotovila, da enajst držav Evropske zveze spoštuje določila maastrichtske pogodbe in bo tako na začetku prihodnjega leta lahko začelo uvajati "evro", to je enotno valuto. Kot znano, je med to enajsterico tudi Italija. Prihodnji teden pa bodo v Bruslju sprejeli nadaljnje ukrepe, ki bodo urejali postopno uvajanje skupne

valute. Celotni postopek bo trajal dobra tri leta, tako da bo v enajstih prizadetih državah konec junija leta 2002 evro edina valuta v obtoku.

"Vedeti je treba, da pomeni prehod v Denarno zvezo globoko spremembo miselnosti in obnašanja. To bo terjalo predvsem strogo usklajevanje gospodarskih politik v državah članicah." Tako je te dni naglasil evropski komisar De Silguy, ki je odgovoren za denarno politiko zveze. Do letošnjega decembra bodo posamezne države morale predložiti pristojni evropski komisiji seznam ukrepov, ki jih nameravajo sprejeti za stabilizacijo gospodarstva v naslednjih treh letih.

Prihodnji teden bodo predstavniki prizadetih evropskih držav morali določiti vodilno strukturo Evropske centralne banke. Gre za denarni zavod, ki bo odslej opravljal delo dosedanjih osrednjih bank v posameznih državah. Najresnejša kandidata za guvernerja Evropske centralne banke sta še vedno Francoz Jean-Claude Trichet in Nizozemec Willem Frederik Duisberg. Odločitev bo verjetno padla v zadnjem trenutku, odločilno ali vsaj zelo vplivno besedo pa bo gotovo imela Nemčija, saj vemo, kolikšno težo ima njena mogočna Bundesbank (Zvezna banka).

DL

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

V OSPREDJU NAJ BO NARODOVA CELOVITOST

Med številnimi prepoznanji, s katerimi je postregel nedavni posvet na temo Identiteta in manjšina - zavest in odnosi z matico, prav gotovo izstopa potrditev domneve, da mlada država Slovenija ni razvila do svojih manjšin tistega odnosa, ki bi ga od nje pričakovali. V zadnjem času je celo vse več mnenj, ki zatrjujejo, da je bil odnos matične domovine do njenih manjšin v desetletju pred padcem berlinskega zidu mnogo boljši, kot je pa sedaj. Po nastanku samostojne Slovenije je bilo res mogoče vsaj nekaj let čutiti temeljitejšo skrb za rojake izven njenih meja, sedaj pa se zdi, kot da Slovenija vse bolj skrbi le zase in ji to zadostuje. Z drugimi besedami: mlada država Slovenija kot da resnice o pomembnosti celovitega narodovega telesa ne jemlje več kot toliko v poštev. Bolj kot jasno je, da je ohlapno upoštevanje lastne narodnosti vse prej kot koristno, za Slovenijo pa sploh. Ne more namreč prispevati k utrjevanju mlade države, ki se bo morala vse bolj soočati z izjemno močnimi evropskimi tokovi. Istočasno ohlapno upoštevanje lastne narodnosti odreka manjšinam izven državnih meja tisto pozornost, brez katere še nobena manjšina ni mogla in ne more uspešno organizirati svoje se-

danosti in prihodnosti. Zatorej velja mlado matično državo s pretehtanimi utemeljitvami nagovoriti, naj oplemeniti svoj odnos do rojakov izven svojih meja in to v korist prav vseh pripadnikov narodovega telesa.

Okrepjen občutek za celotno narodovo telo bi torej koristil Sloveniji sami, poleg tega pa bi ugodno vplival na manjšine, ki se same nikakor ne morejo izviti iz povojne notranje razcepljenosti in razdvojenosti. Dejstvo je namreč, da je na primer naša manjšina v bistvu tako močno razcepljena, da bolj ne more biti. Odnos njenih dveh temeljnih delov do narodnosti oziroma narodove celovitosti je povsem nasproten in izključujoč. Oddaljenost obeh nasprotnih pravic in tako velika in tako rekoč skrajna, da si kot manjšina lahko štejemo v čast, da kljub tako različnim pogledoma ohranjamo in celo razvijamo številne oblike skupnega delovanja. Seveda je treba ob tem omeniti vse glasnejše pozive s strani mlajših generacij, da trenutna pot ne vodi nikamor. Bilo bi torej koristno in nujno, da bi končno nekaj odločilnega storili, in sicer prav na ravni narodove celovitosti oziroma celovitosti manjšine. Prvi znak premika za mrtve točke bi bil, da bi se celotna manjšina obrnila na državo Slovenijo in ji predlagala drugačno raven medsebojnega sobivanja. Vse do tega ali podobnega dogodka se bo nadaljevalo sedanje stanje, ki vse težje omogoča vzgibe zdravega in ustvarjalnega optimizma.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVLJE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 100.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

S POSVETA SSO, KULTURNI CENTER BRATUŽ V GORICI, 24. APRILA

IDENTITETA IN MANJŠINA - ZAVEST IN ODNOSI Z MATICO

JOŽE PIRJEVEC

Narodnostna identiteta je v bistvu recenčen pojav, vezan na oblikovanje modernega sveta, razvoja komunikacij, nastanka buržuazije, ki se je šele v prejšnjem stoletju začela zavedati svoje jezikovne in kulturne posebnosti in vzporedno s tem oblikovati tudi svoje nacionalne programe. Slovenci v tem smislu nismo izjema, saj se je naša nacionalna zavest pojavila, kot pri številnih drugih narodih, v sodobni obliki okrog leta 1848. Pri tem pa je treba vendar poudariti, da smo jo izpovedali na povsem samosvoj, originalen, v takratni Evropi revolucionaren način: nismo jo namreč gradili na zgodovinskem pravu, na bolj ali manj mitoloških predstavah o lastni slavni preteklosti, temveč na naravnem pravu, na ugotovitvi, da imamo pravico biti kot narodnostni osebki med drugimi narodnostnimi osebki, preprosto zato, ker smo, ker obstajamo. Mislim, da ne pretiravam, če rečem, da je ta teza v celotnem revolucionarnem gibanju, ki je zajelo in skoraj do tal razušilo habsburško monarhijo, še najbolj revolucionarna, saj ne zanika samo od tradicije potrjenih deželnih enot in njihovih meja, temveč dopolnjuje sporočilo francoske revolucije, da so namreč vsi ljudje enaki. Tej trditvi, ki je temelj, na katerem sloni moderni pojem demokracije, so oblikovalci zahteve po Zedinjeni Sloveniji postavili ob bok trditev, da morajo

biti enaki tudi vsi narodi ne glede na njihovo številčnost in kulturno-socialni razvoj, oz. da jih je treba smatrati kot subjekte s pravico do lastne samostojnosti in samouprave.

Ta prerodna misel je v naslednjih desetletjih vse do osamosvojitve ostala temeljno vodilo slovenske politike, ki se mu ni izneverila, razen nekaterih izjem (mislim na primer na liberalce v dvajsetih in tridesetih letih), nobena politična stranka, niti - kljub nekaterim začetnim negotovostim - naši komunisti. Posebej pa je ta misel ostala močno zasidrana po letu 1918 v primorskem prostoru, kjer se je tako na levici kot v liberalno-krščanskih krogih razvila izredno zanimiva in originalna debata o nacionalnem vprašanju. Naj spomnim pri tem na Martelanca, Regenta in Tomažiča med levičarji, predvsem pa, v liberalnem taboru na Josipa Vilfana, ki je našo doktrino o nacionalnem vprašanju še dodatno razvil z ugotovitvijo, da državne meje ne morejo biti ovira za organski razvoj nekega nacionalnega osebka, da je manjšinska danost posledica določenih zgodovinskih razvojev, ki pa jih je treba ustvarjalno preseči: in sicer z mednarodno doseženim priznanjem, da so narodi in njihove kulturne vrednote, ki jih nobena meja ne more in ne sme ovirati v njihovem organskem, naravnem razvoju. Izhajajoč iz te ugotovitve, je Vilfan za narodnostne manjšine, pa tudi za dele naroda, živeče na drugih kontinentih, zahteval kulturno avtonomijo in gospodarsko, politično in jezikovno enakopravnost. Odnose med matico in zamejskimi in zdomskimi skupnostmi pa si je pri tem predstavljaj kot dinamičen proces, ki naj bi se brez ovir razvijal v okviru svobodno oblikovanih organizacijskih struktur. Takole je pisal v svojem članku, objavljenem v reviji *Nation und Staat*: "Če obstajajo na ozemlju nacionalne države ustanove in strukture, zadolžene, da služijo kulturi celega naroda, bodisi univerze ali znanstveni inštituti, mora in sme v njih sodelovati vsak član naroda, ki je za to primeren, ne glede na državljanstvo. Pravica in dolžnost vseh narodov je, da na ozemlju, na katerem so sami gospodarji in kjer imajo lastno državo, mislijo na koristi celote, torej še posebej na sonarodnjake zunaj državnih meja, jih vabijo k sebi in jim omogočajo sodelovati pri vsem, kar je last celotnega naroda. "V tem smislu je bil Vilfan naravnost prerok, saj je v marsičem oblikoval nadvse izvirno in napredno teorijo o nacionalni identiteti, ki si v evropski zavesti šele v zadnjih časih z muko utira pot (pomislimo le na pravkaršnji dogovor med Belfastom, Londonom in Dublinom na Irskem) in iz katere moramo zamejski Slovenci pri svojem razmišljanju o lastni usodi dosledno izhajati. S takim pristopom k nacionalnemu vprašanju, ki ga je vključeval v vizijo bodoče združene Evrope, je Vilfan nakazal smernice dela in razvoja, o katerih bi lahko rekli, da niso bile za Slovence še nikoli tako aktualne kot danes. Ker smo oblikovali svojo nacionalno državo šele pred kratkim, imamo namreč komaj sedaj možnost, da povsem svobodno rešujemo problematiko našega narodnostnega razvoja in ga predstavimo Evropi kot originalen, v naši dediščini zasidran pristop. V

Italiji, kjer tudi predstavnikom najvišje državne oblasti razlika med državo in narodom ni povsem jasna - spomnimo se samo na nedavne besede predsednika poslanske zbornice Violanteja v Trstu - moramo vztrajati pri Vilfanovi tezi, da je naš narod celota, del katere smo tudi mi, čeprav živimo tostran državne meje. Evropski integracijski proces, v katerega je na srečo vpeta tudi Slovenija, z odpravo birokratskih formalnosti na mejah, bo ta trend v bližnji bodočnosti še okreplil, če bomo znali seveda bogastvo, ki so nam ga zapustili naši predniki, pravilno gojiti in ga še dalje razvijati.

Tu pa nastajajo težave, ki jih v bistvu nismo pričakovali in ki so tesno vezane z dogajanjem v Sloveniji v zadnjih letih. V času starega režima je ljubljanska vlada imela do zamejstva sicer dokaj kompleksen odnos in v njem privilegirala predvsem tiste struje, ki so ji bile ideološko blizu in ki jih je imela pod svojo kontrolo, vendar nanj ni nikoli pozabila, ker ga je med drugim rabila v svojem konfliktnem razmerju z Beogradom. Dejstvo, da Slovenci ne živijo samo v Jugoslaviji, temveč tudi v Italiji in v Avstriji, ji je služilo za poudarjanje slovenske samobitnosti, drugačnosti, nujne do čim bolj odprtih meja in do oblikovanja skupnega slovenskega kulturnega prostora. Slovenci v Avstriji in v Italiji so bili, skratka, dober alibi za ohranjanje stikov s tistim srednjeevropskim prostorom, v katerega se je Slovenija počutila vpeta, in za nasprotovanje centripetalnim silam, ki so izžarevale iz Beograda. Po osamosvojitvi so ti razlogi za gojitev čim tesnejših vezi z zamejstvom odpadli. Slovenci v zamejstvu so nenadoma postali nezanimivi, saj se ljubljana preko njih in mimo njih lahko pogovarja in povezuje s svetom. V določenem smislu so celo ovira, v kolikor s svojimi zahtevami kalijo dobrososedske odnose z bližnjimi državami, da o finančni obremenitvi, ki jo predstavljajo, ne govorimo.

Razloga, zaradi katerih si ljubljana še vedno mora želeči, da se slovenska manjšina v zamejstvu ohrani, sta, kakor to problematiko sam vidim, v bistvu dva: z ene strani kot protiutež italijanski manjšini v Istri, ki jo je Italija nenadoma odkrila kot pomembno sredstvo za prodiranje v podonavski prostor, z druge - in to se mi zdi bolj pomembno - kot intelektualno obogatitev slovenskega naroda. Slovenci smo majhen narod, kar pomeni, da si ne moremo

in ne smemo privoščiti asimilacije in etničnega osipa. Seveda ne gre samo za številke, temveč predvsem za intelektualno in eksistencialno bogastvo, ki ga manjšine zaradi svojega izpostavljenega položaja na pragu dveh jezikov in kultur lahko nudijo matici v zameno za njeno skrb in podporo. Za Slovenijo, ki ima po sili razmer le malo kulturnih središč, brez dialektičnih odnosov, med katerimi ne more biti plodne ustvarjalnosti, se to dejstvo zdi toliko pomembnejše. Vsa naša tradicija govori v prid tej tezi, saj je naša kultura in s tem narodnostna moč rasla iz impulzov, ki so jih dajali Slovenci ne samo v Ljubljani, temveč tudi na Dunaju, Gorici, Trstu, Celovcu in Gradcu. Zaradi političnih sprememb, ki so preoblikovale prostor, v katerega smo vpeti, se je število kulturnih središč, v katerih smo Slovenci živeli in se soočali s svetom, močno skrčilo. Dunaj in Gradec sta v bistvu odpisana - tragično bi bilo, če bi se sami odpovedali tistim iskram "drugačnega" slovenstva, ki še žive v Trstu, Gorici in Celovcu.

Kljub temu se zdi, da se je Republika Slovenija v dramatičnem trenutku osamosvajanja in politično-gospodarskega preoblikovanja, v katerem se je znašla v zadnjih letih, premočno koncentrirala na lastni življenjski utrip, pri tem pa pozabila na svoje ljudi onkraj meje. V ustavo je sicer zapisala, da bo ščitila Slovence v zamejstvu in zdomstvu, te zaveze pa ni znala udejanjiti na povsem prepričljiv način. Že dejstvo, da odmerja za podporo manjšin, naseljenih v treh sosednjih državah, in emigrantskih jeder, razkropljenih po vseh celinah, komaj 0,15% svojega letnega dohodka in da ima v svojem upravnem ustroju le štiri funkcionarje, zadolžene, da se ukvarjajo z njihovimi problemi, dovolj jasno priča o tem. Rezultat takšne politike je velik občutek izvrženosti, zapuščenosti in razočaranja prav pri ljudeh, za katere slovenska zavest ni samo po sebi umevna danost, temveč pogosto s težavo dosežena čustvena, a tudi razumska odločitev oziroma, da rečem z Renanom, plebiscit vsakega dne.

Če govorimo o razočaranju, pa je treba opozoriti še na bolečino, ki jo je na naši levici povzročil razpad Jugoslavije. Odnos do Jugoslavije, kot države zaščitnice, je bil med primorskimi Slovenci močan že pred drugo svetovno vojno, na naši levici - tisti seveda, ki je ostala zvesta Titu - pa se je po njej še okreplil za-

radi številnih ideoloških in materialnih razlogov. Ko se je poleg in-formbirojski vihar, so se obnovile tudi vezi med Jugoslavijo in Vidali-jevo levico, kar pomeni, da ta del naše družbe ni znal pravilno oceniti, kaj se v matici v osemdesetih letih pravzaprav dogaja. Kljub opozorilom, ki so prihajala iz Ljubljane - kot je pred kratkim pričal Niko Kavčič - ni razumel demokratične in osvobodilne vsebine slovenske pomladi, se ni znal poistovetiti z njenim bojem proti vojaškemu in policijskemu režimu Beograda, temveč je v njem videl v prvi vrsti rušenja svojih socialističnih in internacionalističnih idealov. Iz tega razočaranja, ki ga mnogi niso še premostili, iz določene distance do pridobitniške, tehnokratske, v kapitalistični zahodni svet kar preveč zagledane Slovenije, rastejo tudi nove ideje o tako imenovani "multikulturalnosti", ki so v določenem smislu preobleka za proletarski internacionalizem včerajšnjega dne. V imenu proletarskega internacionalizma so v preteklosti levičarski Slovenci - v prvi vrsti tisti titovskega kova - ločili med politično in kulturno-gospodarsko angažiranostjo ter trdili, da prva ne sme imeti narodnostnega predznaka, druga pa ga mora imeti. Zgodilo se je tako nekaj, kar se ni verjetno v nobeni evropski manjšini: da se je namreč ogrožena skupnost ideološko tako razkrala, da v obrambi skupnih interesov nikoli ni mogla najti povsem učinkovitega skupnega jezika. Vsemu je botrovalo pač prepričanje, da so socialni cilji pomembnejši od nacionalnih, oziroma, da je treba najprej rešiti prve, ker se bodo drugi nato avtomatično razvozlati. Kot je pokazala praksa v Sovjetski zvezi in seveda tudi v Jugoslaviji, pa temu ni tako: socialno in nacionalno svoboda je mogoče rešiti le v paralelnem iskanju večje demokracije. Liberté, fraternité, egalité so tri sestre, ki jih ni mogoče razdružiti, če nočemo, da ena od njih izniči ostali dve. Do tega spoznanja se mnogi na naši levici še danes niso povsem dokopali, kar ima za posledico, da jim je italijanska stvarnost s svojo še vedno močno levičarsko usledino bližja od slovenske. V tem kontekstu je treba z njo najti stične točke ne samo v politični angažiranosti, temveč tudi na kulturnem področju, in s tem, ne da bi se odrekli svoji slovenski identiteti, vendar omejiti od slovenske stvarnosti. Treba je ustvariti skratka Slovenca, ki ne bo samo "drugačen" od matičnega Slovenca, ker pač živi v zamejstvu v tesnem stiku z italijansko kulturo, temveč po svojem miselnem ustroju od njega povsem različen in samosvoj. Gre očitno za ideološko močno pogoje-no držo, ki v našem, delno še provincialnem ambientu, ni povsem nova. Dovolj je, da spomnimo na politiko italijansko-slovenskega bratstva, pa tudi na ideološki ekstremizem naše levice pred prvo svetovno vojno in po njej, na njeno nezmožnost treznega presojanja političnih razmer in na velike napake, ki jih je pogosto storila. V trenutku svetovne globalizacije, evropske integracije, elektronske civilizacije je "multikulturalnost" slovensko-italijanske kova spet takšna napaka. Smo na pragu epohalnih razvojev, ki bodo od vsakega od nas zahtevali, da se soočamo s svetom in z njegovimi intelektualnimi izzivi, ponudbami, obogatitvami. Toda v vrtincu teh novosti bomo lahko rešili svojo človeško in intelektualno integriteto, samo če bomo imeli trdna tla pod nogami: zame so tla slovenski jezik in slovenska kultura.

S 1. STRANI

TRDNA TLA...

Prof. Janez Stergar, zgodovinar in sodelavec Inštituta za narodnostna vprašanja iz Ljubljane, je povedal, da ni uradni predstavnik Slovenije, a je na Slovence v Italiji zelo navezan. Govoril je o multikulturalnosti, ki jo je postavil nasproti etnocentrizmu, in dejal, da je multikulturalnost zares lahko cesta enosmernica, ki vodi v asimilacijo. Tudi sam je priznal, da se Slovenija vedno manj zanima za slovensko manjšino v Italiji. Zaustavil se je pri pojmu naroda, citiral Renana, ki je dejal, da je narod vsakodnevni plebiscit, postavil multikulturalnost v nasprotje etnocentrizmu in na primeru Koroške opisal ta dva pojma.

Po posegih je seveda sledila plodna debata, v kateri je spet prišlo na dan predvsem razhajanje glede narodne zavesti. Med posegi pa je bilo čutiti predvsem to, da smo si v zamejstvu edini v tem, da bo potrebno še veliko storiti, če nočemo, da se bodo mladi popolnoma odvrnili od naše, slovenske stvarnosti. Žal mladim na posvetu ni bilo veliko, zaradi važnosti tematike prav gotovo odločno premalo, manjkali pa so tudi profesorji, učitelji in več javnih delavcev.

Posveta se je udeležil slovenski konzul v Trstu Zorko Pelikan, predsednik komisije za Slovence po svetu Marjan Schiffrer in član Urada za Slovence po svetu Jure Žmavc pa sta se pisno opravičila, ker sta bila zadržana.

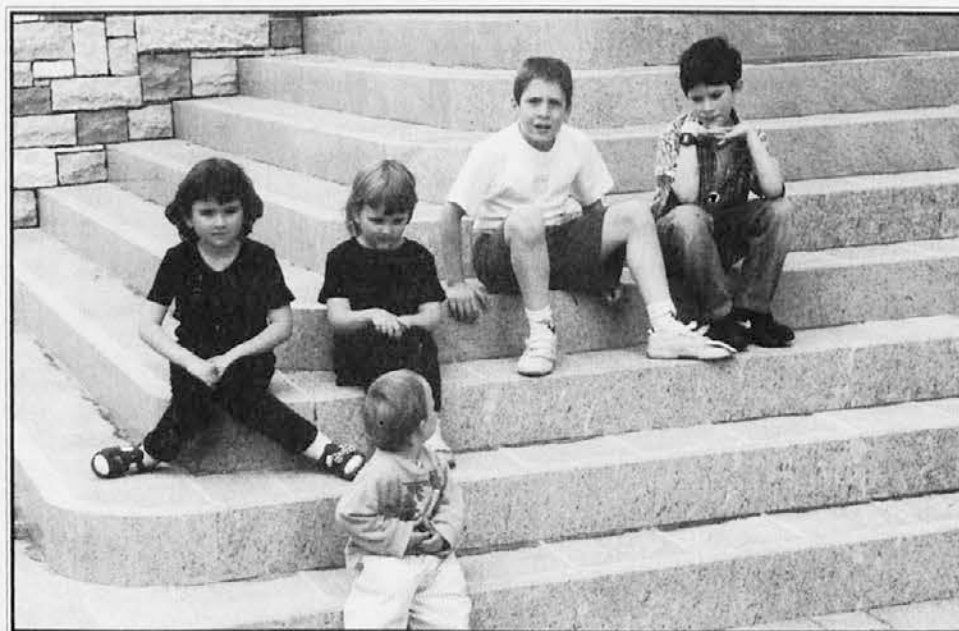
ODMEVI NA ČLANKE O DRUŽINI

IZ LJUBEZNI ZA LJUBEZEN

MIRJAM BRATINA PAHOR

Z velikim veseljem in zanimanjem sem v prejšnjih številkah prebrala zapise o družini, vzgoji in malomarnem odnosu družbe do omenjenih problemov. Menim, da je prav, da se o teh stvareh čimveč govori in piše. Morda bodo besede vzpodbudile tudi koga, ki je na pomembnem političnem položaju, da bo začel s konkretnimi dejanji, kot so na primer odbor za finančno pomoč družinam, zakonska posveovalnica, pomoč mladim, ki se pripravljajo na zakon...

Na začetku svojega razmišljanja bi najprej omenila to, kar sem prejela v svoji družini, saj na podlagi lastnih izkušenj in doživljanj gradimo nova spoznanja. V družini smo bili štiri otroci: tri sestre in brat. Živeli smo v skromnih ekonomskih razmerah, marsičemu smo se morali odpovedati, vendar smo bili med seboj zelo povezani: vedno smo si skušali pomagati in drug drugega vzpodbujati. Starši so nas vzgajali na najboljši način: razumevajoče, ljubeče, predvsem pa z lastnim zgledom. Zato sem jim zelo hvaležna, saj so nas vedno podpirali v naših odločitvah, tudi če se niso skladale z njihovimi željami in pričakovanji.

Kaj pa se danes dogaja z družinami? Zakaj vedno znova poslušamo zastrašujoče podatke o tem, koliko je ločitev, kako malo otrok se rodi, koliko novorojenčkov umre v smetnjakih, koliko mladih se predaja alkoholu, mamilom, koliko je nasilja med moškim in ženo, koliko je zlorabljenih otrok? Razni strokovnjaki iščejo odgovor na ta vprašanja. Največkrat ugotavljajo, da v današnji družbi ni več nobenih vrednot, da ljudje živijo brez pomembnejših ciljev, le za lastni užitek, zabavo, potovanja, denar in kariero. Velikokrat vzgojitelji v različnih vzgojnih ustanovah ugotavljajo, da je družina odpovedala, in kritizirajo starše, češ da ne znajo pravilno vzgajati. Starši, ki se z veliko ljubeznijo posvečajo svojim otrokom, pa se čutijo nemočni in ne vedo, kako bi mladim v današnji kaotični družbi na pravilen način posredovali

prave vrednote. Nihče jim pri tem ne pomaga ali svetuje. Zanimivo je, da se za vse poklice izobražujemo veliko let, le za najvažnejši življenjski poklic - biti dobra žena-mati, mož-oče - nas nihče ne pripravlja. Morda bo kdo dejal, da je to nekaj, kar pride samo po sebi, vendar menim, da ni tako. Tudi sama sem tako razmišljala, dokler nisem imela svojih otrok. Včasih se mi je zgodilo, da sem se čutila nemočna, ko se je otrok neprimerno obnašal, na primer pri nedeljski maši. Zdelo se mi je, da so oči vse vperjene vame, nekateri so se tudi dejansko zgražali ali očitajoče zmajevali z glavo. Skratka, opazila sem, da so v današnji družbi za marsikoga otroci moteči element. In to me boli, ker kaže na dejstvo, da se danes bolj cenijo druge stvari. Tudi apostoli so bili nejevoljni, ko so k Jezusu prinašali otroke. Jezus pa jih je na čudovit na-

čin poučil: "Pustite otroke in ne branite jim priti k meni, kajti takšnih je nebeško kraljestvo." Gledati na življenje s čistim in iskrenim otroškim srcem, ki se zna veseliti, občudovati, opazovati - tega se odrasli lahko vedno znova učimo od otrok.

Pred leti sem med višješolci na Tržaškem izvedla anke to o vrednotah, ki je pokazala, da mladi pripisujejo največjo pomembnost v življenju ljubezni in družini. To me navdaja z upanjem, saj si velika večina zamišlja svojo prihodnost v ljubečem in razumevajočem družinskem okolju. Nekateri pa so izrazili bojazn, da ne bodo sposobni ustvariti dobre družine, saj se bojijo odgovornosti, potrpljenja, zastojnega darovanja in odpovedovanja, ki ga zahteva družinsko življenje. Zato menim, da bi bilo treba mlade nenehno pripravljati na skupno zakonsko in družin-

"SVETOGORSKA KRALJICA"

VELIKONOČNA ŠTEVILKA GLASILA PRIJATELJEV SVETE GORE

Patri frančiškani na Sveti gori redno izdajajo glasilo prijateljev tega božjepotnega in romarskega središča, *Svetogorska kraljica*. Gre za publikacijo manjšega formata, ki izhaja štirikrat na leto. Tudi v novi številki, ki je predvsem namenjena Veliki noči, je objavljenih več prispevkov o Sveti gori. Po zapisu o dogodkih na njej v zimskem času je objavljen zapis, ki ga je prispeval pater Pavel Krajnik, zbiratelj in preučevalec zgodovine Svete gore. V prispevku s pomembnim naslovom *Razvozlani zaleti* se kritično odziva na trditev, objavljeno v nekem slovenskem časniku, "da je znano, kako frančiškani na Sveti gori nad Solkanom zapletajo pri vračanju nacionaliziranega premoženja rimsko-katoliški Cerkvi." Avtor takole odgovarja: "Vztrajamo pri svoji zahtevi, kljub nasprotnim utemeljitvam, in menimo, da bi morali biti gospodarji vsega, kar je na Sveti gori, tudi zdajšnje restavracije, ki jo je uredilo in jo vodi podjetje Okus. Prepričani smo namreč, takšne so tudi javne izjave naših predstavnikov, da dveh gospodarjev na tem območju ne more biti."

P. Pavel Krajnik ob tem objavlja slovenski prevod v latinščini sklenjene kupoprodajne pogodbe iz leta 1571, torej šest let po prihodu frančiškanov na Sveto goro. Pergamentni izvornik omenjene pogodbe je v Frančiškanskem provincialnem arhivu v Ljubljani med drugimi svetogorskimi listinami. Listino je p. Krajniku pomagal razbrati dr. p. Bruno Korošak na Kostanjevici v Novi Gorici. Gre za pogodbo, sklenjeno v petek, 27. julija 1571, v uradu deželne pisarne v Gorici, s katero je Janez Pavlinčič iz Grgarja bratu Marijanu iz Bosne, gvardijanu samostana svete Marije na Soklanski gori (zdaj je to Sveta gora), prodal razne nepremičnine, ki so postale last samostana. Pri prodaji pa so sodelovale tudi nekatere druge osebe. Kupoprodajna pogodba omenja tudi svetogorski samostan. To je bil tedaj samo majhna duhovniška hiša, a stal je tam, kjer je zdaj cerkvena svetogorska gostilna. P. Pavel Krajnik je podpis omenjene pogodbe takole komentiral: "V davnem 16. stoletju so bili zapleti med svetogorskimi frančiškani in goriškimi domačini uspešno razvozlani. Zdaj pa imamo v Sloveniji Solkanca za pravosodnega ministra. Videli smo ga te dni pri srečanju predstavnikov državnega zbora, ustavnega in vrhovnega sodišča. Solkanec je torej blizu Vrhovnega sodišča Slovenije, ki mora zdaj razvozlati svetogorski zaplet pri vračanju nacionalizirane cerkvene lastnine."

M.

KRATKE

UMORILI ŠKOFA V GVATEMALI

V nedeljo, 26. t.m., je bil v večernih urah v glavnem mestu Gvatemale umorjen pomožni škof Juan Gerardi Conedera. Znan je bil po nastopih v prid zatiranega ljudstva in je veljal za velikega bojovnika za človečanske pravice. V pridigah je bičal grozodejstva, ki so bila storjena nad gvatemalskim ljudstvom v državljanski vojni. Po mnenju krajevnega sodnika, ki je zadolžen za preiskavo umora, je pomenljivo predvsem dejstvo, da so ga umorili dan pred objavo dokumenta o zločinih nad prebivalstvom. 75-letni škof Gerardi je namreč predsedoval Škofovskemu uradu za človečanske pravice. Gvatemalska Nobelova nagrajenka Rigoberta Menchu je takoj po umoru dejala: "Ubili so ga predstavniki eskadronov smrti, ki želijo zaustaviti mirovni proces." Vatikanski časnik *Osservatore romano* je podčrtal vlogo, ki jo je imel pokojnik pri uveljavljanju človečanskih pravic, ter veliko spoštovanje in prijateljstvo, ki ga je do pokojnika čutil sv. oče.

ZAČETEK MESECA MAJA NA PREVALU

Mesec maj se bo v cerkvi svete Marije, kraljice narodov, na Prevalu pri Mošu začel v petek, 1. maja, s celodnevним čiščenjem za škofijsko sinodo: ob 7.30 bo maša, izpostavljeno bo Najsvetejše vse do 19.30, ko bodo pete večernice in blagoslov. V soboto, 2. maja, bo nadškof Bommarco ob 18. uri vodil rožni venec. Obed bo spremljal zbor San Marco. V nedeljo, 3. maja, bo ob 11. uri maša, nato čiščenje. Ob 13.30 je na sporedu evharistični blagoslov, ob 15.30 rožni venec, ob 16. uri slovesna maša ob prazniku sv. Marije, kraljice narodov. Vabljeni!

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA OB NEDELJSKEM EVANGELIJU

IZLUŠČI JEDRO!

ZVONE ŠTRUBELJ

4. VELIKONOČNA NEDELJA

Moje ovce poslušajo moj glas; jaz jih poznam in hodijo za menoj. Dajem jim večno življenje; nikoli se ne bodo pogubile in nihče jih ne bo iztrgal iz moje roke. Moj Oče, ki mi jih je dal, je večji od vseh, in nihče jih ne more iztrgati iz Očetove roke. Jaz in Oče sva eno. (Janez 10,27-30)

TUDI ČE BI HODIL PO GLOBELI SMRTNE SENCE, SE NE BOJIM HUDEGA, KER SI TI Z MENOJ (Psalm 23)

Človek v vseh obdobjih življenja išče varno zavetje. Na vsakem koraku pa je obenem izpostavljen negotovosti in tveganju. Kadar kdo išče zavetje in zadnjo trdnost le v samem sebi, je pogosto razočaran, saj s tem ne izžene iz sebe strahu pred lastno zmotljivostjo in pred neverjetno krhkostjo svojega človeškega obstoja. Psihološko je zaupanje vase zelo pomembno. Če pa je kdo do konca iskren, bo hitro uvidel, da se mora nasloniti še na koga, ki je bolj trden od njega in ima svoj temelj nekje globlje. Velikokrat se tako naslonimo na človeka, ki nas ima rad, v začetku na starše, nato na prijatelje, na naše vzornike, na življenjskega sopotnika. Kolikokrat se zgodi, da kar naenkrat uvidimo, da so tudi oni negotovi, nekam majavi, ker so pač ljudje, tako kot mi. Varnost in zavetje iščemo tudi v miselnih sistemih, v ideologijah. Tudi kadar postanemo navdušeni pristaši neke ideje in zanjo potrošimo veliko energij - za marsikoga je to bistveni razlog člo-

veškega obstoja - smo na koncu vendarle izpostavljeni negotovosti, ki jo pred nas postavlja misel na lastno smrt. Varnosti je večkrat hitro konec, če nastopi preizkušnja trpljenja in bolezn, če se dogodki zasujejo proti našim prepričanjem in pričakovanjem. Vsakič gre torej za mešanico zaupanja in negotovosti, relativne varnosti in občutka ogroženosti. Kdo nam lahko da dokončno varnost in zavetišče?

Za vernika je odgovor jase: dokončno zagotovilo trdnosti in varnosti je Bog sam. Že v Svetem pismu stare zaveze, zlasti v psalmih, je večkrat zapisano, da je Bog kakor skala (gotovost) človeškega življenja. Večkrat srečamo tudi prispodobno Boga kot pastirja. "Gospod je moj pastir, nič mi ne manjka. Na zelenih pašnikih mi daje ležišča, k vodam počitka me vodi" (Psalm 23).

V novi zavezi vlogo pastirja prevzame Jezus Kristus. Četrta velikonočna nedelja, nedelja dobrega pastirja, hoče vernikom posredovati prav ta občutek dokončne in popolne varnosti. V kratkem evangelijskem odlomku je podčrtano, da nam Jezus kot Dobri pastir daje v dar večno življenje. Ob tem nam zagotavlja, da nas nihče ne more iztrgati iz njegove roke, to je iz božjega varstva. Kristus, dobri pastir, in Oče sta namreč eno.

Vstali Kristus je za kristjana zagotovilo zmage. Do te zmage, do luči božje slave, v kateri vidi Kristusa, sedečega na božji desnici, pa mora preko križa. "Per cruce ad lucem", po križu k luči, so večkrat poudarjali duhovni pisatelji. "Tudi če bi hodil po globeli smrtne sence, se ne bojim hudega, ker si ti z menoj, tvoja palica in tvoja opora, ti me tolažita" (Psalm 23).

OB ŠTIRIDESETLETNEM UMETNIŠKEM DELOVANJU ZORE KOREN SKERK

UMETNOST IN ČAR NARAVE

Življenjskemu jubileju Zore Koren Skerk se pridružuje 40-letnica njenega umetniškega delovanja. Dolžni smo, da se obeh spomnimo in umetnici iskreno čestitamo.

JANKO JEŽ

Umetnica pred svojim domom v Bajti pri Trnovci

Rodila se je 1. maja 1927 v Zagorju na Pivki v družini gostilničarja Franca Korena in Pavle Renko. Osnovno šolo je končala v Zagorju, srednjo pa pri notredamskih sestrah v Trnovem pri Ilirski Bistrici in na Reki. V Trstu se je zaposlila na slovenskih šolah kot tajnica. Večino svoje upravne službe v okviru slovenskega šolstva je opravljala na učiteljski, to je na sedanjem pedagoškem liceju Anton Martin Slomšek v Trstu. V pokoj je stopila leta 1976. Poročila se je z znanim odvjetnikom in političnim delavcem Jožetom Skerkom.

Že kot dekle je rada slikala. V Trstu je imela možnost, da je obiskovala razne slikarske šole. Za učiteljico je imela priznane pedagoge. V slikarstvo se je poglobljala pod vodstvom Alice Psacaropulo in Nina Perizzija. Kasneje se je skoraj v celoti posvetila grafiki v šoli Carla Sbisaja, Avgusta Černigoja in Riccarda Licata. Slednji je poučeval v Mednarodnem grafičnem centru v Benetkah. Kot grafičarka se je odlično uveljavila doma in v svetu (Tokio, Mexico, San Paulo, New York!). Njen uspeh je podkrepjen s številnimi nagradami. O njenem delu so se razpisali priznani kritiki kot na primer Bambič, Kržišnik, Bonamore, Milič, Montenero, Jevnikar, Udovič, Psacaropulo, Cadorosi, Vetrih. Zoran Kržišnik nam v Korenovi kaže Spacalovo naslednico, vendar v drugačnem in ne manj izvirnem grafičnem prizadevanju.

Milko Bambič je na razstavi Zore Koren I. 1972 v Velikem Repnu pri Tr-

stu zaznal nove izrazne prvine; "Barve so drugače nanešene; skoraj akvarelno tanke se prelivajo in prepuščajo celo sij belih osnov. Do popolnoma novega izraza se povzpne v podobah samotne poti sredi gaja, hiš v Repniču ter v tihožitju s cvetjem." L. 1986 pa je Bambič že poudaril velik vzpon Zore Koren na področju grafike. Glede njenih vizij z urami pravi: "Zvabila jih je na grafične liste s potrpežljivim prisluškovanjem šepetu njihovega kovinskega čebljanja... dokler se ni med njo in njimi porodilo čudežno sožitje, da je moglo z dovršeno strokovnostjo mojstrsko prepesniti njih likovni videz, tako da se nam nekatere ure dozdevajo biti zdaj ničemna rokokoska dama, zdaj utrujena stara ženica ali še čvrsto tiktakajoča bidermajerska meščanka in vse naprej do sodobne elegancije nepogrešljive bidermajerske meščanke, s čimer je Korenova zamejsko likovnost obogatila vsebinsko z novega zornega kota v dojemanju vidnega."

Alice Psacaropulo sodi, da je Zora Koren "vedno globoko občutila čar narave in notranjo potrebo izražanja. Toda njen slikarski vzlet se je začel šele tedaj, ko je obvladala lastno kongenialno sredstvo... Šele nato je umetnica dosegla nove rešitve v sintezi kromatičnih prvin, ki utripajo v nežni prisojnosti zelenih tonalitete." To je Psacaropulova zapisala leta 1972 ob razstavi Zore Koren v Galeriji "Tergeste".

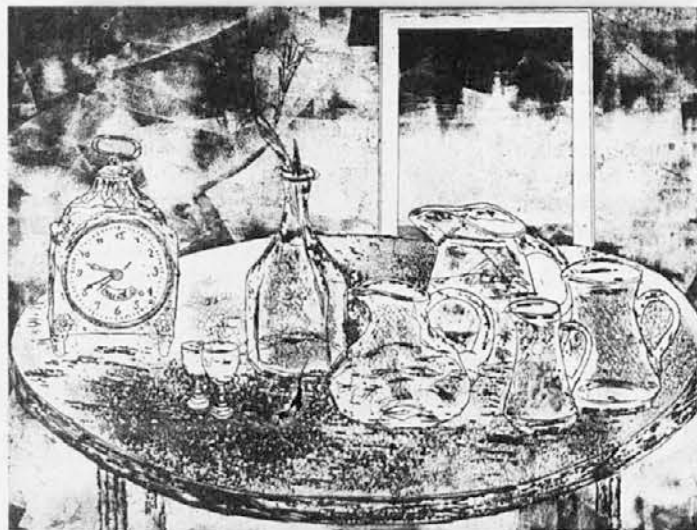
Leta 1990 je Zora Koren priredila veliko razstavo svojih del v Kraški ga-

leriji v Velikem Repnu. Lahko rečemo, da gre za nekakšno retrospektivo umetniškega življenjskega opusa. Carlo Milič glede tega ugotavlja: "Predmeti, ki jih Zora Koren uporablja v njihovem izraznem ravnotežju, so spomin, ki je le pri površni oceni posledica opisne nujne. Ona z redko dovršeno raztelesi in razstavlja snovnost iz prvotne fizičnosti. S tem postopkom odkriva nesramnost naših poganskih časov. Njena naloga je v tem, da s čisto osebno izraznostjo pokaže vsak predmet filtru »časovne magije«. S tem ustvarja globoke občutke in nudi lahkoten in več pesniški priokus gravuri ali risbi, s čimer dosega grafične izdelke, ki jih oblikuje subtilna in rafinirana preprostost."

Ob isti priložnosti pa je Zoran Kržišnik v svoji spremni besedi napisal: "Grafični listi Zore Koren Skerkove odlično dopolnjujejo široko paleto us-

tvarjanja tržiških umetnikov, pomenijo nujen sestavni del likovne podobe široke regije, zaznamovane z mejnikoma Alpe-Jadran, in hkrati zaokrožujejo današnji profil slovenske grafike. O umetnosti Zore Koren je mogoče govoriti z raznih vidikov in analizirati njeno ustvarjanje z najrazličnejših strani. Toda tisto, kar je v njej najbolj očitno, kar se tako rekoč otipno ponuja opazovalcu, je trpkost in prefinjena občutljivost njenega spoznanja, podana z redko prepričljivostjo."

Ob svojem življenjskem in umetniškem jubileju bo Zora Koren priredila na svojem domu v Bajti pri Trnovci v prostorih lastne veličastne galerije retrospektivno razstavo svojih del. Istočasno bo predstavljena naši javnosti obširna in tehtna monografija o njeni osebnosti, ki jo odlikujejo spremne besede Laure Safred, Giulia Montenera in Zorana Kržišnika. Galerija v Bajti pri Trnovci naj bi po sklepu Zore in Jožeta Skerka delovala v okviru posebne ustanove, ki naj bi nosila njuno ime in naj bi skrbelo za razvoj likovne umetnosti na naših tleh. Ustanova bi bila sploh velik dokaz slovenske kulturne zavesti ob stičišču srednjeevropskega prostora s Sredozemljem."

Iz ciklusa "A' la recherche du temps perdu", jedkanica

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV
IN KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA VIRGIL ŠČEK

vabita na predstavitev študije
**KATOLIŠKA SOCIALNO POLITIČNA MISEL
VIRGILA ŠČEKA**

O knjigi bosta govorila časniki Marko Tavčar in avtor,
sociolog Boris Bandelj.

V ponedeljek, 4. maja, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani,
Donizettijeva 3, Trst.

DVE NOVI PUBLIKACIJI KROŽKA VIRGIL ŠČEK

Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček v Trstu je izdal dve novi publikaciji, s katerima se je število t.i. "belih priročnikov" zvišalo na 24. Gre za knjigo zgodovinarja Egona Pelikana z naslovom *Josip Vilfan v parlamentu - Discorsi parlamentari dell'on. Josip Vilfan* (knjiga je dvojezična) in za študijo sociologa Borisa Bandlja z naslovom *Katoliška socialna politična misel Virgila Ščeka*. Obe knjigi so predstavili slovenskim in italijanskim časniki na tiskovni konferenci v sredo, 22. t.m., v dvorani Časniškega krožka v Trstu.

Knjiga Egona Pelikana *Josip Vilfan v parlamentu* prinaša govore in posege Josipa Vilfana v rimskem parlamentu v letih 1921-25 v italijanskem izvirniku in slovenskem prevodu ter poročanje Edinosti o njegovem delovanju. K temu je priložena izčrpna študija o Vilfanovem življenju in delu. Pelikan prikazuje Vilfana kot dediča srednjeevropske večkulturne omike. Zaradi njegovih razmišljanj o narodnostnem in manjšinskem vprašanju ga lahko postavimo ob bok drugim velikanom tistega časa. Nekatera njegova načela, kot npr. razlikovanje med narodnostjo in državljanstvom, nasprotovanje tako skrajnemu nacionalizmu kot narodni indiferentnosti idr., so aktualna še danes.

Študija Borisa Bandlja *Katoliška socialna politična misel Virgila Ščeka* pa obsega, poleg uvoda, še analizo prostora in časa, v katerem je Šček živel, njegovo gospodarsko in socialno misel, boj za avtonomijo slovenske narodne Cerkve ter Ščekovo narodno misel. Šček je tu prikazan kot aktualen mislec znotraj slovenskega katolicizma in kot predhodnik II. Vatikanskega koncila, saj nekatere njegove koncepte zasledimo tudi v tem koncilu. Avtor obravnava npr. Ščekovo zavzemanje za soudeležbo delavcev pri lastništvu, za sožitje med narodi, orisan je tudi njegov prispevek k temu, da se je primorska duhovščina odločila za Osvobodilno fronto: tako se je Primorska izognila usodi bratomorne vojne, ki je prizadela zlasti Ljubljansko pokrajino. Orisan je tudi Ščekov prispevek k boju za pridružitve Primorske matični domovini.

Izdid dveh novih "belih priročnikov" je tudi tokrat omogočila Zadržna kraška banka z Opčin.

IŽ

Primerjava med eksodusom iz Istre in tistim iz Sudetov po drugi svetovni vojni (8)

PETER MERKŪ

Kar se tiče političnega zakulisja begunske drame, je izgon Nemcev iz Sudetov (po virih, ki sem jih imel na razpolago) potekal po načrtu, ki so ga češki politiki snovali že od leta 1940, kot je sam dr. Beneš izjavil 19. 5. 1947 v Karlovih Varah.

8. 3. 1946 je dr. Ivo Duhaček iz katoliške stranke izjavil pred narodnim zborom, da se klanja spominu ministra dr. Ripke, ki je skupaj s predsednikom Benešem in monsinjorjem Šramkom igral važno vlogo pri izvedbi načrta za izgon. V nadaljnjem govoru je še poudaril, da se je izgon uspešno končal, in dodal, da se spocetka samo komunisti niso strinjali z njim.

Izgon je moralo spremljati nasilje proti Nemcem. Med vojno namreč ni bilo gotovo, ali se bo Češkoslova-

ška lahko zaradi pritiska tujega javnega mnenja popolnoma rešila Nemcev. Takoj ko bi bilo konec vojne, bi bilo treba ukrepati hitro, in sicer tako nasilno, da bi se Nemci množično odločili za beg. Nekaj izvlečkov iz uradnih govorov to le potrjuje.

Dr. Beneš po londonskem radiu 27. 1. 1942: "V naši državi se bo konec vojne pisal s krvjo. Nemcem bo brez usmiljenja mnogokratno povrnjeno vse zlo, ki so ga zakrivali po letu 1938."

Dr. Beneš 3. 2. 1944: "Prevrat mora biti nasilen, biti mora silno maščevanje nad Nemci... krvava borba, brez usmiljenja."

Tajno navodilo dr. Drtinasa 16. 7. 1944: "Trebja je v glavnem skrbeti za to, da se boj začne zadnji trenutek, ko bo Nemčija na tleh in bomo mi

prejeli orožje.... Tako predsednik vlade kot tudi državni svet in vse naše javno mnenje na tujem so trdno prepričani, da bo bodoča država morala biti »en narod - ena država«.

General S. Ingr: "Ko bo napočil naš dan, bo ves narod sledil staremu hutsitemu bojnemu geslu: Zadenite jih, ubijte jih, naj nihče ne ostane pri življenju. Vsakdo naj si preskrbi najbolj primerno orožje, da udari po Nemcih. Kdor nima pri roki strelnega orožja, naj se oboroži s kakršnikoli orožjem, ki reže, preluknja ali udari."

Stavek v Kardeljevih navodilih, ki daje slutiti najhujše ob zasedbi Julijske krajine, se dobesedno glasi: "Vse sovražne elemente je treba vtakniti v ječo ter jih izročiti OZNI, ki jih bo postavila pred sodišče". Znano je, da je prišlo do procesov s smrtnimi obsodbami in tudi oprostivami, celo na podlagi italijanskih zakonov, ter da so se oproščeni vrnili na svoje domove.

Negativno je mogoče tolmačiti nekatere odločitve Centralnega komiteja slovenske komunistične partije:

- Pripraviti za Trst kvalificirano osebje, policijo... odpeljati reakcionar-

je, jih pripeljati sem, jim tudi soditi, ne ustreliti tam.

- Razkrinkati vsak upor, ki se ne nanaša na vodilno vlogo Titove Jugoslavije proti okupatorju Primorja... na sodelovanje med Slovenci in Italijani.

Za hudega lahko označimo tudi odgovor, ki so ga dobili zavezniki na zahtevo vrnitve 2.472 pogrešanih oseb, v katerem jih označujejo kot "fašiste, ki so padli na strani Nemcev ali ki so se izgubili med bitkami s partizani oziroma med akcijami jugoslovanske armade v Julijski krajini, ali kot vojne zločince, s katerimi je narod sam obračunal ob osvoboditvi."

Izjava Centralnega komiteja govori o "sodelovanju med Slovenci in Italijani"; prej omenjena Kardeljeva izjava pa se nadaljuje: "Čistiti takoj, a ne na podlagi narodnosti, temveč fašizma."

Na eni strani imamo torej Češkoslovaško, ki stremi za "narodno državo" na podlagi zagrezenega nacionalizma, na drugi pa Jugoslavijo, ki skuša ustvariti multinacionalno državo, polno neslovenskih manjšin, na podlagi marksistične ideologije.

Medtem ko eksistirajo številni zgodovinski dokazi o namernem in brez-pogojnem izgonu celotnega nemškega prebivalstva iz Sudetov, eksistirajo tudi dokazi, da se Jugoslavija ni želela boriti toliko proti Italijanom na narodni, kolikor predvsem na politično-ideološki ravni. Da je med prehodom oblasti ob koncu vojne prišlo tudi do maščevanj na narodnostni ravni, danes nihče več ne osporava. Kaže pa, da so manj pomembna od pokolov, ki so jih jugoslovanski partizani zagrešili tudi po koncu vojne nad opozicijo in nad slovensko-hrvaškimi kolaboranti pri sebi doma, ali od pokolov, ki so jih italijanski partizani izvedli znotraj italijanskih meja nad lastnimi sodržavljanji.

ENAJSTA RAZLIKA: Zaradi namernega izгона skoraj vseh Nemcev nastane po vojni na Češkoslovaškem »en narod - ena država«, medtem ko nastane v Jugoslaviji multinacionalna država marksističnega kova s posledičnim zatiranjem nasprotnikov, a ne zaradi narodne pripadnosti.

DALJE

JEZIKOVNI KOTIČEK

NADA PERTOT

Dvojina je naša posebnost in tudi težava. Skoraj ne mine dan, da ne bi slišali ali brali, da se je kaj zgodilo pred *dvema urami* ali *dvema dnevi* ali *dvema tedni*, ko bi bilo edino prav pred *dvema urama*, pred *dvema dneva*, pred *dvema tednoma*. Seveda pa slovenščina ne bi bila slovenščina, ko ne bi bila polna izjem.

Dogaja se, da ne smemo uporabljati dvojine, ko govorimo o dvojici predmetov, o paru predmetov ali ljudi, ko je dvojina skoraj na krožniku.

O slovenščini, ki ni nikoli enostavna, vemo, da dvojine ni, ko bi nam bila njena uporaba najlažja. Pravimo torej bolijo me *noge*, umivam si *roke*, pečejo me *oči*, tvoje *smuči* so neuporabne. V teh primerih bi se tako lepo ponašali z dvojino, pa nam je (skoraj) prepovedana.

Osežimo si spomin še z naslednjimi stavki:

Napenjal je ušesa, da bi bolje slišal. Moje cokle so čisto nove. Sama sem si spletla rokavice in debele nogavice.

Le v primeru, ko bi hoteli poudariti, da se kaj ne dogaja z eno, ampak z obema izmed navedenih stvari, lahko uporabimo dvojino. Bolita me *obe nogi* (in ne samo ena). *Obe koleni* (in ne samo eno) sta zelo občutljivi. Izgubila sem *obe rokavici*. Slabo slišim na *obe ušesi*.

V knjigi na 120. strani je navedenih veliko primerov.

V zadrego nas spravlja tudi samostalni *starši*. Čeprav označuje samostalni *starši dve osebi*, ga moramo uporabljati v množini. Na roditeljski sestanki tudi ne prihaja en *starš*, ampak *oče* ali *mati*. Če gre za obo, bomo pa rekli, da so se prišli otroku pogovoriti *starši*. Kot v primerih, ko hočemo kaj poudariti, kot npr. da smo izgubili obe rokavici in ne ene same, bi lahko rekli, da sta prišla v šolo obo *starša*. Ne vem, zakaj si delamo težave, kjer nam ni treba.

Ta *starš* je tako trdovraten kakor napačni *sovrtnik*, ki se ga nikakor ne moremo rešiti. Pravilno bomo torej rekli, da imamo *starše* in tudi *vrstnike*.

Že večkrat je bilo zapisano, da obhajamo letos več pomembnih obletnic, ki so zaznamovale nacionalno pot našega naroda. Zgodovinska stroka se je temu odzvala, saj je 16. in 17. aprila v Mariboru potekalo, na pobudo mariborske univerze in Zveze zgodovinskih društev Slovenije, pod pokroviteljstvom Državnega zbora, dvodnevno znanstveno posvetovanje *Slovenija 1848-1998: iskanje lastne poti*. Namen je bil seznaniti strokovno javnost z najnovejšimi pogledi slovenskega zgodovinarstva o zadnjih 150 letih našega naroda.

V prijetnih prostorih Narodnega doma in Pokrajinskega muzeja so slovenski zgodovinarji prikazali, kako se je slovenska nacionalna ideja razvijala vse od marčne revolucije v letu 1848 pa do današnjih dni. V okviru programa smo lahko poslušali sedem referatov, ki so ocenili ključne dogodke. Sledila je vrsta koreferatov, ki so te dogodke podrobneje analizirali.

Kot prva tema je bil razvoj ideje o Zedinjeni Sloveniji, kakšna je bila narodna zavest, kako se je razvijal slovenski narodni program, panslavizem in slovenstvo izven etničnih meja, kjer je o Slovencih v Trstu spregovoril Boris Gombač, Branko Marušič pa o Beneških Sloven-

MARIBOR / POGLEDI SLOVENSKEGA ZGODOVINARSTVA

ZGODOVINARJI O ISKANJU LASTNE POTI

GORAZD BAJC

cih. Gombačovo izvajanje je prikazovalo slovenski narodni vzpon v Trstu in ponavljajoči se negativni odziv italijanske oligarhije in meščanstva, ki je zaradi občutka ogroženosti prerasel iz nacionalizma v šovinizem in rasizem. Ohranitev narodne prevlade je pomenila nasilno narodno asimilacijo Slovencev. Kljub tej nelahki poti se je tržaško slovenstvo prebilo iz anonimnosti in postalo eden od protagonistov družbenega in gospodarskega življenja. Večjezičnost je seveda olajšala Slovence, ki je lažje in uspešneje ključeval konkurenčnosti. Temu je sledil italijanski obroč, ki je dosegel svoj višek v času med obema svetovnima vojnama, zato je tu upor okupatorju doživel velik odziv in postavila se je celo možnost priključitve lastni državi. Povojna svetovna delitev pa je pustila tržaške Slovence v Italiji, kjer smo na rovaš velikih bilateralnih sporazumov med Italijo in Jugoslavijo izgubljali že pridobljene pravice. Gombač je tudi pravilno ocenil, da manjšini ni

koristila primarnost gospodarskih interesov nad kulturnimi. Sledil je pregled vloge slovenskih intelektualcev pri emancipaciji Slovenije, pri tem so referentje obravnavali dunajske in graške Slovence, šolstvo, liberalni katolicizem in vlogo intelektualca kot političnega subjekta v bivšem enostrankarskem sistemu. Pri tem je Aleš Gabrič pravilno ločil velik pomen političnega dela intelektualcev od strankarstva, ki si v sedanosti večkrat želi po krivem prisvojiti ali pa komu prisoditi zdrave intelektualne moči, ki naj bi imele v prejšnjem režimu tako pomembno vlogo.

Nato je bila na vrsti večna dilema: centralizem ali federalizem, pri tem je Janko Prunk govoril, kako se je pri vstopu v prvo Jugoslavijo pokazalo, da Slovenci nimajo izoblikovane celotnega stališča o ureditvi nove države in o političnem položaju slovenskega naroda v njej. Prunk je tudi jasno povedal, da je bila Slovenija v drugi Jugoslaviji prikrajšana, čeprav ji je bilo obljubljen, da se bo lahko normalno razvijala.

žba Fanamet razpisala lepota tekmovalca, zmagovalka pa naj bi dobila angažma v Hollywoodu. Na tekmovalcu v Zagorju je takrat sodelovala tudi Ida Kravanja, ki se kot najlepša Slovenka poznejšega finala v Zagrebu sicer ni udeležila, k sodelo-

KLARA KRAPEŽ

vanju pa jo je povabila hiša Peter Ostermayer Film iz Berlina. Tako se je mlada Primorka odpravila v svet sedme umetnosti, ki se ji je odpiral na tujem.

Približno tako se začne tudi igrano-dokumentarni film *Deklica s frnikulami* režiserja Silvana Furlana. Mlada slovenska igralka Marijana (ki bi resnični lti Rini vendarle lahko bila nekoliko bolj podobna) se odpravi na raziskovalno popotovanje, po istih poteh in krajih, kot jih je ubirala Ida iz Divače. Čeprav čas ni neustavljiv, pa je vendarle mogoče reči, da kraji ohranjajo svojo identiteto, v kateri lahko skušamo bliže spoznati takratno iskanje slovenske igralke. Ida Kravanja se je pozneje preimenovala v lto Rino in svoje največje uspehe dosegla s filmoma *Erotikon* Gustava Machatyja in *Obešenjakova Tončka* režiserja Karla Antona. Leta 1931 se je poročila z Miodragom Đorđevićem in se odselila v Beograd, kljub nekaterim poznejšim filmskim vlogam pa nikoli več ni dosegla večjih uspehov. Film *Deklica s frnikulami* je prijeten dokumentarni zapis, v katerem se je režiserju uspelo izogniti zgolj dolgočasnemu naštevanju in nizanju zgodovinskih podatkov in dejstev. Pripovedovalka in raziskovalka Marijana se prepušča tudi lastnim razmišljanjem ob odkrivanju lтинih krajev in prostorov, na tak način pa neprisliljeno vpleta domišljijo, ki se ob vsakem dogodku in novem odkritju vedno bolj sprošča. Dokumentarni film tako pridobi novo razsežnost in gledalca še bolj pritegne k spremljanju.

KONEC

STANE RAZTRESEN 85-LETNIK

IVAN ŽERJAL

Dne 17. t.m. je gledališki igralec, dolgoletni član ansambla Slovenskega stalnega gledališča v Trstu Stane Rزتresen, v krogu prijateljev v Gregorčičevi dvorani v Trstu praznoval 85-letnico rojstva. Šlo je za prisrčno srečanje z znano in priljubljeno osebnostjo, ki v svoji dolgi karieri ni samo igral v okviru SSG, pač pa je kot igralec in režiser priskočil na pomoč tudi številnim slovenskim društvom in amaterskim odrom v zamejstvu.

Stane Rزتresen se je rodil 12. aprila 1913 v Tolminu gledališkemu krojaču Ivanu Rزتresenu in šivilji Mariji Feigel. Osnovno šolo je obiskoval najprej v Ajdovščini, zatem pa v Ljubljani, kjer je dokončal tudi nižjo gimnazijo. Kot piše Primorski slovenski biografski leksikon, je v Ljubljani študiral tudi solopetije, balet in dramatiko Glasbeni Matici in konservatoriju. Igrati je začel leta 1933, profesionalno pa od sezone 1937-38. V sezoni 1939-40 je postal član Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. Tam je ostal do jeseni leta 1945, ko je odšel v Trst k takratnemu Slovenskemu narodnemu gledališču za Tržaško ozemlje (kasnejšemu Slovenskemu stalnemu gledališču), kjer je nepretrgoma igral do 31. maja 1973, ko je stopil v pokoj. Med pomembnejšimi vlogami, ki jih je odigral v tem obdobju, so bile Jože (Goldoni), Primorske zdrahe), Vincentio (Shakespeare, Ukročena trmoglavka), naslovna (Cankar, Martin Kačur in Hlapec Jernej), Nadučitelj (Cankar, Hlapci), Ben (Miller), Smrt trgovskega potnika), Ripafrotta (Goldoni, Mi randolina) idr. Rزتresenov glas smo večkrat slišali po radijskih valovih Radia Trst A in RTV Lju-

FOTO: KROMA

bljana, nastopil pa je tudi v več kot 20 slovenskih filmih in koprodukcijah.

Stane Rزتresen pa je svoj igralski talent prenesel tudi izven zidov tržaškega slovenskega teatra, šel je med naše učence in dijake, v naša društva, videli smo ga na mnogih kulturnih prireditvah. Pripravil je več samostojnih recitalov in zrediral nad sto celovečernih amaterskih gledaliških prireditev. Širša publika ga pozna tudi kot dolgoletnega recitatorja Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Za svoje delo je prejel več nagrad, med katerimi umetniško prvomajsko Zdrženja gledaliških igralcev Slovenije leta 1965, Severjevo nagrado leta 1974 in nagrado Prešemovega sklada leta 1975.

prejeli smo" v pojasnilo"

SLOVENCİ, UMETNOST, DRŽAVA IN ZNANOST

MARTINA SLAVEC

Kar se pa določanja umetniške ali neumetniške stopnje posameznega romana tiče, je sploh nesmiselno govoriti, saj se tega v literarni vedi enostavno ne počenja, ker je to pravzaprav kar v enem mahu nemoogoče storiti in bo to najboljši pokazal čas. Prav zaradi tega se sama nisem spuščala v kak tak poskus primerjanja in določanja. Obstaja pa v literarni teoriji (poudarjam: teoriji) disciplina, ki se posveča problemu vrednot v literaturi in se imenuje aksiologija. Njena naloga je odgovarjati na vprašanja, katere so vrednote, ki se razkrivajo v besedni umetnini, kaj pomenijo in kako jih moramo razumeti. Literarna aksiologija je izrazito sistematična, teoretična veda in zato sama ne more svojih načelnih spoznanj pre-

našati v ocene konkretnih literarnih besedil, razen ko jih uporablja za primere posameznih vprašanj. Prav v tem pa se bistveno razlikuje od literarne kritike, ki stopa v neposredno razmerje z literaturo in zato tudi ne more biti del literarne vede.

Naj torej vse skupaj povzamem in povem, da so Pirjevčeve besede o pomanjkanju pravega umetniškega romana vedno le aksiološko zamišljene, saj tudi sam v okviru svoje teorije aktivnega junaka v romanu pravi, da smo Slovenci v tem pogledu imeli ali neumetniške romane ali umetniške neromane (sem spadajo po njegovem mnenju Cankarjeva dela, ki so pač v nasprotju z njegovimi zahtevami vedno preveč lirski in

torej ne morejo biti pravi romani, so pa umetnine).

Po tem dolgem ekskurzu naj povzamem še tisto zadnje - v resnici pa prvo osebno razmišljanje - iz svojega prejšnjega članka: Pirjevčeva teorija romana se je v sredino mojih zanimanj zasidrala, kolikor je s svojim izvirnim in izzivalnim vzgibom podprla misel, da se Slovenci čutilno vedno preveč žrtve in to se na tak ali drugačen način podtalno kaže tudi v literaturi, ki pa je na srečo še vedno umetnost in torej ta naš kompleks na neki način vendarle presega. Za vsakdanje življenje pa nam je lahko v dokaz ljudska pravljica o veselem kmetu (naše pravljice imajo pač po navadi podobne junake, kar pa sploh ni slabo!), ki se (celo) z lončkom zlatnikov ni znal zadovoljiti. Osebno me ta pravljica spominja na zgornja literarnoteoretska razpravljanja o slovenski literaturi in, dovolite mi, v tem pogledu se vsi ujedamo kot tisti kmet.

KONEC

PRIPRAVA NA JUBILEJNO LETO 2000

ZAČENJA SE ROMANJE FATIMSKÉ MARIJE PO SLOVENSКИH ŽUPNIJAH

V nedeljo, 3. maja, se bo na Opčinah z Mladinskim dnevom začelo romanje kipa fatimske Matere Božje, ki ga hranijo v openski cerkvi, po slovenskih župnijah v mestu in okolici.

S tem hočejo slovenski duhovniki in verniki počastiti 50-letnico Marijanskega shoda (shod bo 13. septembra na Opčinah) in se tudi duhovno pripraviti na jubilejno leto 2000.

Kip bo z Opčin poromal v slovenske župnije na Krasu in v Bregu ter v predmestne in mestne župnije, kjer se zbirajo Slovenci. Tako bo obiskal Ferluge, Bane, Trebče, Dolino, Domjo, Jezero, Boršt, Boljunec, Mačkolje, Katinaro, Sv. Barbaro, Škedenj, Sv. Ano, Kolonkovec, salezijansko cerkev, Sv. Jakob, Novi sv. Anton, Sv. Vincencij, Rojan, Sv. Ivan, Barkovlje, Sv. Križ, Kontovel,

Prosek, Padriče, Gropado, Pesek, Bazovico in Repentabor, kjer bo 29. maja slovensen zaključek romanja s tržaškim škofom msgr. Evgenom Ravignanijem. Po vseh župnijah, ki jih bo kip fatimske Marije obiskal, bodo maše ter drugi obredi in molitve.

Že v soboto, 2. maja, pa bo v župnijskem domu Andrej Zink na Opčinah, na predvečer pričetka romanja, odprtje razstave ikon Silve Bogatec z naslovom *Ikona, podoba Nevidnega*, v Finžgarjevem domu pa bo p. Egon Sandler predaval na temo *Ikone Matere Božje*.

25. APRIL NA TRŽAŠKEM

RASISTIČNI IZPAD ZAGRENIL PROSLAVE OB DNEVU VSTAJE

Tudi na Tržaškem so počastili 25. april, dan splošne vstaje proti nacifašističnemu okupatorju v Italiji. Večina spominskih svečanosti ob spomenikih in obeležjih padlim se je zvrstila že 25. in celo 24. aprila, osrednja svečanost pa je bila v nedeljo, 26. aprila, v tržaški Rižarni.

Proslavo v Rižarni so premaknili na 26. april iz spoštovanja do judovske skupnosti, za katero je sobota (kot za naš nedelja) dan, posvečen Gospodu (letos je 25. april padel na soboto). Prav na zidovih Rižarne pa je na predvečer proslave (ne)znana roka zapisala sramotilni napis proti Judom, kar dokazuje, da je v določenih krogih še vedno prisotna ideološko in rasno sovraštvo.

To je v svojem posegu na nedeljski proslavi ostro obsodil tržaški podžupan Roberto Damiani, ki je oblasti pozval, naj ukrepajo. Poleg njega so še spregovorili predsednik tržaške pokrajine Renzo Codarin, sindikalist Waldi Catalano, zgodovinarica Marta Verginella (v slovenščini) in zgodovinar Giampaolo Valdevit. Še zlasti pri posegih Catalana in Verginellove je bil poudarjen pomen vrednot protifašističnega boja in nasprotovanje enačenju med tistimi, ki so se borili za svobodo, in onimi, ki so se borili na strani nacizma in fašizma, medtem ko je bilo zlasti v Valdevitovem govoru izraženo nasprotovanje vsakršnemu totalitarizmu. Ob petju zbora zavoda Združenega sveta iz Devina so se zvrstili katoliški, pravoslavni in judovski verski obredi. Proslave v Rižarni se

Zgoraj: Marta Verginella govori na proslavi v Rižarni. Spodaj: proslava pri spomeniku na Colu (Foto Kroma)

je udeležila ogromna množica ljudi. Poleg predstavnikov slovenskega, hrvaškega in jugoslovenskega konzulata v Trstu pa je bil prvič prisoten nemški generalni konzul v Milanu Uta Maier Schallburg.

Kot že rečeno, so že v petek, 24., in seveda v soboto,

25. t.m., potekale številne spominske svečanosti v mestu in okolici. Še posebej so bile občutene svečanosti po naših vaseh in predmestjih (npr. v Nabrežini, na Opčinah, v Dolini, Miljah, pri Sv. Ivanu, Sv. Ani in drugod).

UMRL JE ANTON MIRKO KAPELJ

V noči od petka, 24., na soboto, 25. aprila, je v Sežani umrl kulturni delavec in publicist Anton Mirko Kapelj. Pokopali so ga v ponedeljek, 27. t.m., v Tomaju. Pogrebni obred je vodil openski župnik Zvone Štrubelj, ob odprtem grobu pa sta spregovorila predsednik ZSKD Ace Mermolja in podpredsednik deželne sveta F-Jk Miloš Budin.

Anton Mirko Kapelj je bil v zamejstvu znana osebnost na šolskem, kulturnem in časnikarskem področju. Rojen pred 78 leti na Stari Sušici pri Košani, je med vojno študiral v Rimu, kjer je dokončal učiteljske in bil dejaven v protifašističnem gibanju. Dal je pomemben doprinos razvoju slovenskega partizanskega šolstva na Primorskem. Po vojni je še poučeval na slovenskih šolah in v Dijaškem domu na Tržaškem, leta 1949 pa je postal odgovorni urednik slovenskega glasila Komunistične partije Delo, kjer je ostal do l. 1980. Vsa desetletja po vojni je bil Kapelj dejaven v slovenskih prosvetnih organizacijah in bil med ustanovitelji priljubljene revije *Primorska poje*.

Svojcem izrekamo iskreno sožalje.

KNJIŽNA NOVOST

NOV VODIČ PO STEZAH TRŽAŠKEGA KRASA

ERIK DOLHAR

V petek, 24. aprila, je založba Lint v tržaški knjigarni Transalpina predstavila nov žepni vodič po stezah Tržaškega Krasa *Guida ai sentieri del Carso Triestino*, ki sta ga sestavila Daniela Durissini in Carlo Nicotra. Slednji je poskrbel tudi za črno-bele slike v notranjosti knjige in za barvno fotografijo razgledne točke nad Glinščico pri Dragi na platnici (na sliki). Knjigo je meseca aprila natisnila tiskarna Graphart, cena pa je 30.000 lir.

raznimi potmi, ki omogoča spretno in varno ekskurzijo v enem najbolj naravnih in najlepših okolij v Furlaniji-Juljski krajini. Pri tem ne moremo mimo dejstva, da so krajinska imena tudi v tem primeru le v italijanščini in da ni niti, vsaj v oklepaju, omenjen izvorni, slovenski naziv, ter da se "svet konča na meji s Slovenijo", saj so zemljevidi onstran, očitno za nekoga še vedno "železne zavese", popolnoma beli. Kljub temu je vodič zelo primeren predvsem za nedeljske izletnike, vsaj dotlej, dokler se ne bo Slovensko planinsko društvo ali kaka druga naša primerna organizacija odločila za slovensko izdajo podobnega potrebnega vodiča.

Naj na koncu omenimo, da se založba Lint pripravlja na izdajo dveh knjig: eno, ki jo spet sestavlja Durissini-jeva in Nicotra o arhitektonskih značilnostih slovenskega Krasa (*Itinerari architettonico-ambientali sul Carso sloveno*), in Fortijev pregled in razvoj kraških jam *Grotte del Carso triestino. Genesi ed evoluzione*. V primeru, da bi bila tudi knjiga o slovenskem Krasu opremljena z izključno italijanskimi imeni, bi bil to prav višek...

175 strani je razdeljenih po območjih: Miljski hribi, dolina Glinščice, Bazovica, obronki Krasa, Opčine, Volnik, Samatorca, osrednji Kras, Grmada, visoki Kras in Kugyjeva steza.

Durissinijeva je zgodovinarica, Nicotra pa arhitekt. Oba se že več let ukvarjata z izletništvom in zgodovino teritorija ter sta na to tematiko izdala že več knjig, med katerimi, za založniško hišo Lint: leta 1989 *Guida agli itinerari architettonico-ambientali del Carso Triestino - Arte, architettura, ambiente, storia*; leta 1992 *Guida agli itinerari del Carso montano - Taiano, Artuise, Auremiano, Nanos*; ter leto kasneje *Guida al Carso Nord Occidentale e alle Selve di Ternova e di Piro*.

Na hrbtni strani knjige o kraških stezah je pripisano, da gre za "najnovejši in najpopolnejši vodič po stezah tržaškega Krasa, s podrobnimi zemljevidi povezav med

JURJEVANJE TRŽAŠKIH SKAVTOV

VEČJE ŠTEVILO NOVIH ČLANOV STOPILO V SKAVTSKO ORGANIZACIJO

V nedeljo, 26. t.m., se je veliko tržaških skavtov in skavtinj ter njihovih staršev, sorodnikov in prijateljev zbralo na gmajni pri Bazovici, da bi prisostvovalo tradicionalnemu jurjevanju, ko se skavti spomnijo zavetnika sv. Jurija.

Ob tej priložnosti je zaobljubilo in bilo sprejetih v organizacijo več novih članov, in sicer 13 volčičev in veveric ter 25 izvidnikov in vodnic.

Jurjevanje slovenskih tržaških skavtov in skavtinj se

je začelo zjutraj ob 8. uri, ko so se začeli zbirati na parkirišču pri bazovskem "šohtu" (ali fojbi), nakar so krenili po gmajni do približno četrte ure oddaljenega travnika, kjer so postavili šotore. Ob 9. uri je bila maša, ki jo je daroval dol-

goletni skavtski duhovni vođa Tone Bedenčič, sledila pa ji je svečanost, na kateri so izrekli obljubo novi volčiči in veverice ter izvidniki in vodnice.

Po kosilu je bila velika igra, na kateri so se udeleženci

pomerili v skavtskih spretnostih. Pri tem so bili najboljši člani 4. stega z 288 točkami, drugi je bil 3. steg z 248 točkami, tretji 2. steg z 227 točkami, četrti pa 1. steg z 220 točkami. Igrji je sledil taborni ogenj, okoli katerega so se zbrali udeleženci jurjevanja, da bi skupaj peli skavtske pesmi ter priredili razne skeče in plese. Kot že rečeno, je bilo prisotnih veliko skavtov (našteli so jih približno 160) ter staršev, sorodnikov oz. prijateljev (okoli 150), jurjevanja pa se je udeležilo tudi lepo število starejših skavtov.

Svoj pozdrav je prinesel tudi škofov vikar za tržaške Slovence msgr. Franc Vončina, ki je izrazil priznanje skavtskim voditeljem za njihovo delo ter poudaril pomen rasti k Bogu. Prisoten je bil tudi predsednik Slovenske prosvete Marij Maver.

Omeniti je treba, da se snuje muzej slovenskega tržaškega skavtstva. V ta namen poteka akcija zbiranja starih krojev, rut idr., ki so izpred 1. jamboreeja, ki je bil leta 1976.

IŽ

PO PRVEM PREGLEDU NOVEGA SLOVENSKEGA FILMA V TRSTU

POZITIVNA OCENA KLJUB MALOŠTEVILNEMU OBČINSTVU

IVAN ŽERJAL

Od 21. do 23. aprila je v kinu Alcione v Trstu potekal prvi pregled novega slovenskega filma, ki sta ga priredila družba Progetti d'allegria in Klub Anthares pod pokroviteljstvom Generalnega konzulata Republike Slovenije v Trstu in v sodelovanju s Filmskim skladom Republike Slovenije.

Šlo je po vsej verjetnosti za prvo večjo tržaško pobudo, posvečeno v celoti slovenski filmski produkciji (če izvajamo manjše poskuse v 70. letih). Novost je, da prihajajo prireditelji iz italijanskega okolja, ki so začutili potrebo, da priredijo tudi pregled slovenskega filma, potem ko so bili na vrsti že pregledi angleškega, francoskega, španskega in nemškega filma. Na sporedu je bilo pet filmov iz obdobja 1994-97, to se pravi najnovejše slovenske produkcije: najprej *Ekspres ekspres* režiserja Igorja Šterka (ta je bil tudi prisoten na otvoritvenem večeru), ki je bil v Sloveniji "film leta" in je tudi zmagal na zadnjem filmskem festivalu Alpe Adria v Trstu, nato *Carmin* Metoda Pevca, *Stereotip* Damjana Kozoleta, *Halgato* Andreja Mlakarja in *Outsider* Andreja Košaka.

Videli smo torej pet kakovostnih primerkov iz najnovejšega obdobja slovenske

filmske proizvodnje, ki pa niso bili deležni s strani občinstva tiste pozornosti, ki bi si jo bili lahko zaslužili, saj si filmov ni ogledalo veliko število ljudi. Zlasti na otvoritvenem večeru 21. aprila je bilo občinstvo maloštevilno (dvorana se je nekoliko napolnila kasneje, ob predvajanju filma *Ekspres ekspres*).

Kljub temu je predstavnik prirediteljev Adriano Doronzo zadovoljen s tem prvim poskusom pregleda slovenske filmske produkcije. V telefonskem pogovoru je dejal, da je zmerno zadovoljen, saj je prirediteljem, kljub maloštevilnemu občinstvu, uspelo popolnoma kriti stroške (končali so celo z minimalno aktivno). Od 21. do 23. aprila si je slovenske filme ogledalo skoraj 200 ljudi (170 jih je plačalo vstopnico). To je, če upoštevamo, da je bila to v bistvu prva tovrstna pobuda v Trstu, za Doronzo dober rezultat, čeprav si je pričakoval večji obisk mladih pripadnikov slo-

Prvi slovenski
Kinematograf
v Trstu
„Sokolika dvojana“ (Nar. dom)

Polnopravni in dovoljeni nastopi v obliki
„Sokolika dvojana“ (Nar. dom)

Prve kinematografske predstave
v naslednjem programu:

1. *Čeprav muh (4) Senekant*
2. *Postaja in dva vojaka*
3. *Djabolica Isosa*
4. *Fantastično kraljevo*
5. *Tat*
6. *Zanibar in sluktoja*

Začetek predstave ob 4. uri pop.
in potem vsako uro jedna do 10. zvečer

CENE: Sedela v II. vrstah 20 st., v I. vrstah
40 st. za otroce v II. vrstah 20 st.,
v I. vrstah 30 st.

Nastopijo: Vlado Lipovšek, da se prireditelj tudi
zadeje sicer predstavi vsaki posamezni nastopnik
od 4. ure naprej do 10. zvečer z vrsto 50
rim vsakomur pogovornu.

Za obisk sodobnih slovenskih filmov
Ljubljana.

Letak za prvi slovenski kinematograf v Trstu: v Sokolski dvorani Narodnega doma 13. maja 1906.

venske manjšine. Res pa je tudi, da so filme, ki so bili na ogled v kinu Alcione, že predvajali na Film Video Monitorju v Gorici, na festivalu Alpe Adria v Trstu, ne nazadnje pa tudi po televiziji, tako da jih je večina ljudi že videla.

Sedaj prireditelji že načrtujejo drugi pregled novega slovenskega filma, ki bo prihod-

nje leto. Tudi pri Filmskem skladu Republike Slovenije so precej pozitivno ocenili tržaško pobudo, tako da bodo tudi prihodnje leto prispevali nekaj novih slovenskih filmov, ki bodo sicer predvajani že na Film Video Monitorju, ne pa po televiziji. Prireditelji bodo tudi poskrbeli za podnapise v italijanščini in za učinkovitejšo reklamizacijo pobude. Pomislili so tudi na posebna jutranja predvajanja za šole. Vsekakor, je še dejal Adriano Doronzo, bo resnični preizkusni kamen za to pobudo predstavljal še drugi pregled, ki bo prihodnje leto. Takrat se bo videlo, če je pobuda "vžgala" ali ne.

Ob upoštevanju navedenih dejstev lahko Doronzu pritrdimo. Lahko pa se tudi strinjamo z besedami, ki jih je na otvoritvenem večeru izrekel slovenski konzul Zorko Pelikan, ko je dejal, da je vsak začetek težaven; res pa je tudi, da je v Trstu veliko število potencialnih interesentov za slovensko filmsko produkcijo, tako da velja nadaljevati s to pobudo. S tem se lahko, kot je rekel zgodovinar Sandi Volk, obnovi tradicija slovenskega kina v Trstu, ki je nastala v dobi avstro-ogrske monarhije in jo je pretrgal prihod Italije in fašizma v naše kraje. Če vzamemo stvar s tega zornega kota, pa ocena ne more biti negativna.

OBVESTILA

V KINU Alcione v Trstu bo 5. in 6. maja retrospektiva srbskega režiserja Gorana Paskaljevića. Na sporedu bodo filmi *Someone else's America*, *Tango Argentino*, *Vreme čuda* in *Andjeo čuvar*.

KLUB PRIJATELJSTVA vabi 9. maja na izlet na Vipavsko in Pivško. Vpisovanje v trgovini Fortunato, ul. Paganini 2 v Trstu, do 3. maja.

URA MOLITVE z mašo za duhovne poklice, mladino in družine bo v barkovljanski cerkvi v četrtek, 7. maja, ob 18.30. Vabljeni verniki tudi iz drugih župnij. Vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva.

ZAČETEK ROMANJA kipa fatimske Matere Božje na Tržaškem. Opčine. Sobota, 2. maja 1998: ob 19. uri skupna maša za slovenske in italijanske vernike. Vodil jo bo jezuitski p. Egon Sendler, odlični poznavalec bizantinsko-ruske umetnosti in svetovno znani ikonograf iz Pariza. Ob 19.45 bo v Župnijskem domu Andrej Zink odprtje razstave: *Ikona Podoba Nevidnega*, avtorice Silve Bogatez. Na odprtju bo spregovoril p. Egon Sendler. Ob 20.30 bo v Fin-

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

Upravni odbor je odobril začetni prispevek v pomoč prizadetim ob potresu v Posočju in obenem vabi člane, stranke in vse zamejce, da sodelujejo pri nabiralni akciji.

Prispevke lahko nakažete na tekoči račun št. 16043 na sedežu oziroma na podružnicah Zadržne kraške banke.

NOVA ŠTEVILKA "ŠKRATA"

Prejšnji teden je v naše uredništvo prispela nova številka Škrata, glasila Sklada Mitja Čuk. Številka, ki je prva v letošnjem letu, je dvojna (št. 1-2). Uvodniku sledi odlomek iz antologije Milana Lipovca *Cesta, reka in ljudje*. Vanja Cvelbar piše o računalniku v šoli, glavna tema številke pa je spolno nasilje oz. spolno nasilje nad otroki, o katerem piše dr. Viljem Ščuka. Stanka Čuk je prispevala oris slovenskega šolstva na Tržaškem, Peter Suhadolc članek o zgodovini pošte, Katja Kjuder piše o tradicionalnih obrtih Ciganov, Tereza Srebrnič o svojih izkušnjah prostovoljke v Afriki, Ivan Peterlin pa o gibalnih vajah. Zadnja stran je posvečena perspektivam Sklada Mitja Čuk za l. 1998. K tej številki Škrata se bomo še vrnili.

DIAPOZITIVI O TIBETU

V ponedeljek, 27. aprila, je bil tradicionalni večer Društva slovenskih izobražencev posvečen predvajanju diapozitivov. Gost večera je bila namreč prof. Sonja Gregori, ki je v sliki in besedi predstavila Tibet - "deželo na strehi sveta", kot se je glasil naslov predavanja.

V več kot dveurnem predavanju je prof. Gregorijeva predstavila ljudi, življenje, znamenitosti in običaje te prostrane dežele, ki je ravno v zadnjih letih postala aktualna za svetovno javno mnenje. Prisotni, ki so se večera udeležili v lepem številu, so predavateljici na koncu postavili še marsikatero vprašanje o značilnostih in običajih Tibeta in njegovih ljudi ter seveda o posledicah večdesetletne kitajske okupacije.

SLOVENSKI ODER

USPEŠNO GOSTOVANJE "MALIH DAM" V MARIBORU

BREDI SUSIC

Mladinska amaterska skupina Slovenski oder še kar naprej gostuje z igro *Male dame* po raznih odrih v zamejstvu in Sloveniji. Pretekli teden so že osmič izvedli igro, tokrat v Mariboru kot gostje katoliške študentske skupine Amos, s katero imata Slovenski kulturni klub in MOSP že dolgo prijateljske stike.

To vabilo je predstavljalo za skupino veliko čast in obenem velik izziv. Kdorkoli ve, v kakšnih pogojih delujejo naše amaterske skupine, se zaveda, da je vsakokrat že prevoz ljudi in rekvizitov precejšen problem, posebno ko je treba na dolgo pot. Tudi tokrat je bilo seveda tako, dodatno težavo pa je predstavljala zamenjava nekaterih igralcev, ki so bili zadržani zaradi drugih obveznosti (vsokočila sta Breda in Matej Susič). V Mariboru samem pa, kjer so seveda čutili težo odgovornosti, da nastopajo na tako pomembni manifestaciji, kot so Amosovi dnevi študentske ustvarjalnosti, so ugotovili, da bo njihov nastop predstavljalo celo krstno gledališko predstavo v teatralni predavalnici bleščeče novega Andreanuma. Vendar pa je tudi lepa no-

va dvorana predstavljala problem, saj je namenjena predavanjem, torej brez odra, kulis in zaves. Seveda so morali igralci sami pljunuti v roke in sami rešiti probleme s postavitvijo igre. In res so našli rešitve za vse, kar trdo fizično delo pa jih ni odvrnilo od tega, da bi se takoj potem vživel v vloge brezhibnih kavalirjev in finih dam prejšnjega stoletja. Gledalci - predvsem mladi študentje - so z zanimanjem spremljali dogajanje na "odru" in na koncu nagradili nastopajoče z navdušenim aplavzom.

Seveda so bili gostitelji vse skozi pozorni do svojih gostov, zato so jim omogočili lep družaben večer, naslednje jutro pa zanimiv voden obisk znamenitosti prelepega Maribora.

V soboto, 18. aprila, se je pevka skupina Akord iz Podgore pod vodstvom dirigenta Mirka Špacapana predstavila tržaškemu občinstvu na sedežu rekreativnega društva C. Tome, ki je odsek tamkajšnjega združenja slepih.

V mali dvorani so številni poslušalci toplo sprejeli izvedbo slovenskih in italijanskih pesmi, m.o. Mario Pardini, ki je na svojstven način povezoval program, je, navdušen nad raznimi solističnimi točkami, povabil vokalno skupino na ponovno gostovanje. Odgovorni upravitelj krožka Armando Tomasetig pa je v pozdravnih besedah poudaril pomen takih družabnih popoldnevov.

Bralce pa bi rad seznanil s tem, da obstaja v vsaki pokrajini združenje slepih, v sklopu katerega delujejo razni rekreativni krožki, tako na Tržaškem kot na Gorškem. Sodelovanje med dvema rekreativnima krožkoma se je pričelo pred dvema letoma na ravni družabnih večerov in kulturnih izmenjav. Skupina Akord je

vabilo za nastop na Tržaškem navdušeno sprejela, za kar se ji zahvaljujemo.

Z.V.S.

ČESTITKE

V nedeljo, 26. t.m., je privekala na svet mala Veronika v veliko veselje bratcu Petru. Da bi pridno rastle in se razvila v dobro punčko, ji voščita družini Zbogor in Milkovič.

DAROVI

ZA POTRESENCE v Posočju: Olga Ban 50.000; v spomin na Valerijo Žerjal daruje družina Tagliapietra 50.000; v isti namenu daruje Pini 20.000; Aleksander Žerjal 100.000.

VSPOMIN Avgusta Furlana daruje Marija 100.000 lir za cerkveni pevski zbor v Rojanu, dr. Marko Udovič pa daruje 300.000 lir v dober namen.

PRIPRAVE NA POMEMBNO VOLILNO PREIZKUŠNJO

PRIPRAVE NA OBČINSKE VOLITVE V GORICI

Sredi junija bodo v Gorici volitve za izvolitev župana in novega občinskega sveta. Volitve so zelo važne, ker je Gorica v tem času upravljala desna koalicija, ki išče seveda potrditev. Gre namreč (poleg pokrajinske uprave v Trstu) za edino pomembno postojanko, ki je v naši deželi v rokah desnice. Za Slovence so seveda volitve važne, ker gre za upravo mesta, v katerem prebivamo. Obenem pa ne moremo biti zadovoljni z dosedanjim načinom vodenja mesta.

V koaliciji leve sredine je ustvarila zmešnjavo odločitev Demokratične stranke levice (sedaj Levih demokratov), da se samostojno predstavi za deželne volitve, kar je dejansko pomenilo konec koalicije Oljke. Posledice te odcepitve so vidne tudi v težavah, ki jih ima levosredinska koalicija pri sestavi liste in pri določitvi kandidata za župana v Gorici. Zlasti pa boli dejstvo, da je DSL razbila možnost skupnega nastopanja vseh Slovencev pod znakom Oljke.

Medtem ko so še v teku pogajanja med strankami gle-

de možnosti skupnega nastopa vseh sil leve sredine, je prišlo na dan ime možnega kandidata za župana. Večje številno pomembnih oseb, med katerimi so tudi nekateri Slovenci, je podpisalo predlog, da za mesto župana kandidira inž. Ario Rupeni. Gre za Goričana, ki je več let delal v Rimu in drugih mestih kot izvedenec za podjetja za električne, plinske in vodne usluge in ki je zdaj pripravljen prispevati svoj delež pri upravljanju našega mesta.

Slovenci smo zaenkrat še razdeljeni v razne skupine, ki še niso našle skupnega dogovora. Zeleni ne soglašajo z imenom kandidata, Stranka komunistične prenove pa ne sprejema enotne skupne liste.

Slovenska skupnost se zaveda pomembnosti volitev in zagovarja enotno listo, na kateri bi seveda imela svoje predstavnike. Samo taka lista lahko namreč upa na zmago. Če ne bo prišlo do dogovora, se bo Slovenska skupnost predstavila samostojno s svojo listo.

BS

ZDENKO VOGRIČ OB PODELITVI ZLATEGA ČASTNEGA ZNAKA PZS

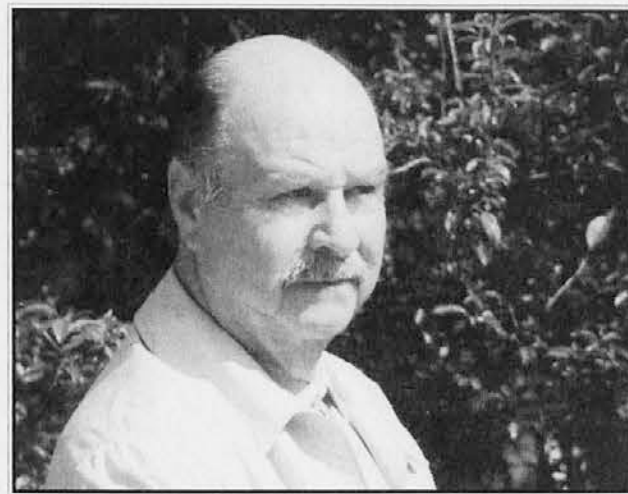
ŠOLA ŽIVLJENJA V PLANINAH IN OČARLJIVOST ETNOLOGIJE

JURIJ PALJK

Nedavno je Planinska zveza Slovenije podelila svoje najvišje priznanje Zlati častni znak PZS članu Slovenskega planinskega društva Gorica Zdenku Vogriču. Znanega kulturnega in planinskega delavca smo zato povabili na kratek pogovor na uredništvo. Zdenko Vogrič nam je skromno povedal, da na priznanju piše: Za zaslužno in uspešno delo v Slovenskem planinskem društvu Gorica.

Kdaj ste začeli aktivno sodelovati pri planinskem društvu?

Precej časa je že poteklo, saj sem se vpisal v planinsko društvo v Gorici že leta 1946. Kot da bi se vse to zgodilo šele danes, se spominjam prvega stika z društvom. Takrat so namreč v Planici organizirali smučarski tečaj. Če danes komu pravim, kako je bilo takrat, se mi zdi, da govorim o časih, ki jih nihče več ne razume, malokdo pa pozna. Takrat smo hodili v hribe organizirano, zelo malo stvari smo imeli na razpolago, a smo bili zato med seboj veliko bolj povezani. Na potovanja do hribov in gora smo odšli s tovornjaki, redko z avtobusi, planinska oprema je bila preprosta, morda je bilo zato navdušenje večje. Poglejte, še danes se rad spominjam, kako smo takrat hodili v gore v skupinah, ki so jih sestavljali planinci vseh starosti, torej

mladi in starejši skupaj; in mladi smo starejše poslušali. Morda se bo zdelo staromodno, kar bom sedaj povedal, a meni se zdi, da je bilo lepše takrat, ko smo hodili skupaj. Danes mladi hodijo v planine posamezno, v majhnih skupinah, s svojimi vrstniki, mešanih družb ni več. Mi smo bili veseli, če so nas starejši vzeli s seboj; danes se mladi starejših ljudi otepajo, skratka: skupinski izletov v gore skorajda ni več. Danes so vsi veliki individualisti, skočijo v avto, v enem dnevu pridejo na Triglav in zvečer že sedijo v vaški gostilni. Ne rečem, da je vse slabo, gotovo pa je današnje planinstvo drugačno od našega. Škoda, ker se izgublja važna odlika planinstva, ki je dobra družba.

Ali ni morda tudi to znamenje časa?

Seveda je. Danes velja pravilo: Sami in hitro v gore. Veliko stvari se je spremenilo. Zdrave družabnosti skoraj ni več. Ne bi rad, da bi moje govorjenje izvenelo kot prid-

ga in jadikovanje ostarelega upokojenca, a meni se večkrat toži po zdravih in veselih družabnostih v kočah, kjer se je do desetih zvečer prepevalo, pozneje pa smo vsi lahko mirno zaspali. Danes je v planinskih kočah zvečer in ponoči pravo razsajanje, ki s planinsko družabnostjo nima ničesar skupnega. Ponavljam: vsak planinec veliko izgubi, če hodi vedno sam v gore. Izleti starejših in mlajših planincev so izredna šola življenja: veliko se naučiš, postaneš bolj strpen, tovariški, solidaren, bolj odprt in družaben. Tega je danes žal premalo.

Kaj pa delo v planinskem društvu v Gorici?

Precej smo delali, bilo nas je tudi 600 članov, sedaj goriško planinsko društvo šteje okrog 400 članov. Do leta 1996 sem bil vedno v odboru, takrat sem svoje mesto prepustil mladim.

Ali še bodite v gore?

Seveda, z ženo še vedno hodiva. Predvsem v planine

in tudi v gore. Najbolj so mi všeč naše gore in pa seveda Kras. Premalo poznamo naše planine, našo naravo. Saj ni potrebno, da je gora visoka 8.000 metrov, da je na njej čudovito! Naši hribovi so lepi! Velika Ponca je čudovita! Triglav, ki je več kot samo najvišja slovenska gora! Naši najbližji hribovi so čudoviti, navezan sem na Čaven, Nanos, Korado, Poldanovec, Matjuro.

Veliko ste se ukvarjali s filmom in fotografijo. Ali se še?

Film sem opustil, klasičnega osemmilimetrskega filma danes skorajda ni več, ker je prišla videokamera. Na video pa zavestno nisem presedlal, ker je naša družba zares preveč potrošniška, učijo te samo metati stran denar. Film je bil lepši, saj si moral varčevati z dragim trakom, video pa je izrazilo potrošniško blago. Seveda pa še fotografiram, sem član goriškega fotokluba Skupina 75.

Se še zanimate za etnologijo?

Seveda se še, ker je bila in je to moja skrita ljubezen. Leta 1979 sem se upokojil; takrat me je Marko Waltritsch nagovoril, naj začnem zbirati staro narodno blago v Brdih. Te predmete smo potem postavili v stalno zbirko na Bukovju, ki danes sameva. Veliko arhivskega gradiva smo zbrali. Ko se spominjam obdobja zbiranja starih predmetov po briških vaseh, se rad spomnim tudi Naška Križnarja, ki mi je veliko svetoval; to je bil strokovnjak v Goriškem muzeju. Seveda mi je žal za vsem tistim narodnim blagom, ki so ga ljudje ali poceni prodali ali pa dobesedno vrgli stran. Na lastno preteklost bi morali biti veliko bolj ponosni, kot smo!

PRAZNIK FRTALJE V RUPI

Tradicionalno praznovanje v Rupi ob koncu aprila in na začetku maja se je tudi letos ponovilo. Na farni praznik sv. Marka je bil prvi dan praznovanja, ki ga prireja tamkajšnje domače društvo Rupa-Peč. V cerkvenem okviru je prišlo med drugim do blagoslovitve novega križevega pota, ki ga je izdelal znani goriški slikar Andrej Kosič, sicer domačin iz Rupe. Kosič je tudi avtor steklenih barvnih oken v cerkvi, kar vse lepo bogati domače svetišče. Popoldne je nastopilo več otroških zborov, tako iz Štmavra, otroškega vrtca iz Rupe, Rupa-Peč, Plešivo in Vrh. V nedeljo popoldne je bil drugi dan praznovanja. Na

tem so se spet najprej zvrstili razni pevski zbori, ki so s tem dali prazniku kulturni pečat. Tako so zapeli mešani zbor iz Mirna pod vodstvom Andreja Budina, ženski zbor Glasbene matice iz Trsta, ki ga vodi Tamara Stanese, mešani zbor PD Štandrež pod vodstvom Tiziane Zavadlav. Zbori so predstavili pester program umetnih in narodnih pesmi ter ob dobri izvedbi želi lep aplavz številnega občinstva. Nastopila je še tamburaška skupina iz Škofje Loke. Seveda je bila vedno na razpolago pristna domača frtalja z drugimi dobrotami ter dobro založena pijača. Zadnji praznik bo na prvi maj popoldne.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame JELKE CARRARA vd. TOMAŽIČ

se zahvalujemo vsem, ki so počastili njen spomin, posebnost pa domačemu župniku g. Antonu Lazarju in g. Karlu Bolčini, cerkvenemu pevskeemu zboru, vsem darovalcem cvetja in v dobre namene.

Otroci z družinami

Števerjan, 30. aprila 1998

Na goriškem sejmišču ob Soči je te dni živahno, saj so pred dnevi odprli 28. vzorčni sejem Expomego 98, ki se mu je pridružil sejem, namenjen turizmu in nosi zgovoren naslov "Si, viaggiare".

Vsakoletni sejem privabi običajno na razstavišče veliko ljudi, letos pa prve dni ni bilo dosti obiskovalcev; prireditelji dajejo krivdo predvsem lepemu vremenu, ki je prišlo v naše kraje po mesecu padavin. Sicer pa bodo obiskovalci gotovo prišli na sejem ta konec tedna, ko si bodo lahko ogledali vse tiste stvari, ki jih sicer v trgovinah ne vidimo. Na sejmu je tudi poskrbljeno za jedačo in pijačo, zraven sejmišča pa je tudi šotor, pod katerim je pivnica, v kateri igrajo vsak večer ansamblji.

Letos so organizatorji poskrbeli za vrsto novosti, med katerimi omenimo vsaj hval vredno pobudo, da lahko otroci do 14. leta vstopajo brezplačno, vsaka plačana vstopnica daje pravico do bona v vrednosti dveh tisočakov, ki ju obiskovalec sejma lahko porabi v enem od se-

GORIŠKI SEJEM ODPRT

jemskih gastronomskih kioskov. Hkrati pa vsakemu obiskovalcu tudi podarijo kupon, s katerim si lahko brezplačno ogleda goriški grad.

Ne moremo mimo pobude, ki se na Goriškem godi vsaki dve leti. Goriška trgovinska zbornica je namreč letos že trindvajsetič podelila priznanja *Zvestoba delu in gospodarstvu napredku*, s katerim želijo izraziti pohvalo tistim goriškim podjetnikom, kmetom, gostincem itd., ki so veliko naredili za naše pod-

ročje; med letošnjimi prejemaniki je tudi več Slovencev. Med odvisnimi delavci so nagrado prejeli: Nerina Luigia Benes, Silvano Olimpo, Giorgia Cecchini, Boris Troncar, Gianfranco Gerin, Andrea Gergolet, Livio Verdi, Eddi Pernessin, Antonio Odorico, Gianfranco Gramola, Salvatore Natoli, Armando Lenardon, Nereo Steffè, Gastone Bianchin, Vinicio Monfè, Enzo Dessabo, Giuseppe Perotta, Loredano Furlan, Rinaldo Benedetto Chicco, Giorgio

Padovan, Mario Morsan, Lucio Sandrin, Luigi Feri ter Luciano Rampini. Kot edinega upokojenca so nagradili Renza Tripodija. Za petdeset let delovanja so dali nagrado kmetiji Luigi Fain iz Krmina ter kmetijskemu posestvu Bressan Paolo in Ottavio iz Gradišča. Priznanja so prejeli še Pierina Drecogna, Mario Lorenzon, Marcello Bonora, Bruno Glessi, Maria Ipavec, Severino Iuri, Ettore Lorenzut, Leopolda Princic, Mario Zorz, Augusto Zorzenon, Nofrino Bosch, Bruno Balduit, Francesco Cucit, Maria Desinano, Bruno Štekar, Aurelio Dissegna, Ferruccio Mauri ter Pietro Brosolo in Claudio Taucer. Med podjetji so priznanja dobili: Sistem srl, Cortem srl. in Pack srl. Posebna priznanja pa so prejeli zadruga Casa del miele, Michele Troncar, Olivio Cozzutti, Franc Podveršič, mesnica Terenzio Turus, delavnica Mario Marega, trgovina Olimpico Medeat ter Carlo Romagnoli ter znana slovenska prodajalna čevljev Benedikt Kosič, ki jo upravlja Andrej Kosič z družino.

POZIV ZA ZBIRANJE PODATKOV

GORIŠKI IZGNANCI V MARKAH

DAMJANA BRATUŽ

Pred časom nam je goriška Slovenka dr. Damjana Bratuž, ki živi iz deluje v Kanadi in poučuje na Western Ontario University, poslala zanimiv dopis v zvezi z goriškimi izgnanci v italijanskem taborišču Urbisaglia v Markah med drugo svetovno vojno. Zraven objavlja tudi fotografijo skupine teh rojakov posebno zato, da bi se morda tisti, ki prepoznajo med njimi kakega svojca, to sporočijo na naslov, ki ga v članku objavljam. O vsem

tem je leta 1996 tudi pisal dnevnik *Il Resto del Carlino* iz Bologne v članku G. Natissija, predsednika društva *Italia-Israele-Marche*. (Ured.)

Na začetku aprila leta 1997 sem ponovno obiskala Urbisaglia in se sestala z raziskovalcem in tamkajšnjim učiteljem Robertom Crucianijem. On je bil eden od Italijanov, rojenih po drugi svetovni vojni, ki so si zadali osebno nalogo zbrati podatke in dokumentacijo o italijanskih

fašističnih taboriščih. Tiskane so že razne zbirke, v katerih so sezname in pričevanja internirancev, med katerimi jih je bilo več iz taborišča v Gonarsu. Po obstoječih zakonih so uradni dokumenti odprti šele sedemdeset let po letu 1943, ko so po prihodu Nemcev taborišče odprli oz. so interniranci zbežali, medtem ko so Žide odpeljali v nemške lagerje.

Leta 1993 je izšla osebna dokumentacija Roberta Cru-

cianija o internaciji v Urbisaglia. Takrat so v tem kraju tudi postavili spominsko ploščo z besedami židovskega predstavnika dr. Pollacka, ki se je od internirancev edini vrnil iz Auschwitza. Njegovo ime mi je bilo znano, ker je bil moj oče (Rudi Bratuž, ki je bil interniran, op. ur.) zapustil vse zapiske, pisma, slike in drug material, ki ga je pošiljal iz taborišča v Gorico.

Ko sem obiskala župana Urbisaglie Pantanellija, sem mu v knjigo gostov med drugim napisala, da bi bilo mojemu očetu v tolažbo, ko bi danes videl, da je nekdanje trpljenje številnih ljudi danes primerno ovrednoteno. Imela sem tudi intervju na radio Tolentino, kjer sem omenila poznejše težave, ki so čakale mojega očeta v ljubljanskem zaporu leta 1945.

Letos maja bodo v opatiji Abbazia di Fiastra, kraju internacije, razstavili vso dokumentacijo o tisti dobi. **Roberto Cruciani naproša vse, ki bi na objavljeni sliki Slovenca iz Goriške koga prepoznali, da bi poslali ves morebitni pisni ali fotografski material na naslov: Roberto Cruciani, Viale Flavio Silva, 26 - 62010 Urbisaglia (Macerata).**

DAROV

ZA POMOČ POTRESENCEM V SOŠKI DOLINI: v nabirki v Štandrežu 25. in 26. aprila zbrali 2.565.000; dr. Drago Leģiša 100.000; druž. Drole 100.000; Sergej Gorjup-Trst 200.000 lir.

ZA KULTURNI center Lojze Bratuž: ob 5. obletnici mamine smrti Lojzka in Andrej Bratuž 1.000.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana: namesto cvetja na grob tete Jelke Bruna in Elza z družinama 200.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: Ivan in Andreina ob zlati poroki 100.000 lir.

BOGDAN RUTAR za cerkev na Peči 70.000 in za potrebnost 50.000 lir.

ZA CERKEV na Vrhu: Berta Devetak za cvetje 5.000; Avguštin Devetak 50.000 lir.

ZA SLOVENSKO Karitas: ob 5. obletnici smrti Ljubke Šorli Bratuž Cilka 50.000 lir.

ZA SLOV. misijone: namesto cvetja na grob v spomin Ane Komel vd. Zimic Marilka, Loredana, Olivo, Noelia in Edi 100.000; N.N. 50.000 lir.

OBVESTILA

PROSIMO NAROČNIKA, ki je dne 8. aprila 1998 na glavni pošti v Gorici poravnal naročnino na Novi glas, naj se čimprej javi na našem uredništvu, ker na poštni položnici ni navedel svojega imena in naslova.

V GALERIJ Ars na Travniku so do 9. maja razstavljena dela Davida Pintarja; ogled je možen po urniku knjigarne.

KULTURNI CENTER Bratuž - SSG: Jaroslav Hašek: Dobri vojak Švejk, režija Stanislav Moša. Torek, 5. maja, ob 20.30 abonma red B, sredi, 6. maja, ob 20.30, abonma red A.

ŠKOFIJSKO ROMANJE v Turin z ogledom sv. Sindona bo v soboto, 6. junija. Vpisnine sprejemamo tudi na Novem glasu, tel. 533177.

FOTOGRAFSKI NATEČAJ v Štandrežu. V okviru Praznika špargljev bo v Štandrežu fotografski natečaj na temo *Štandreški sprehodi*. Udeleženci naj svoje prispevke, črno bele in barvne, oddajo na

prireditvenem prostoru med 19. in 21. uro v soboto, 31. maja. Vsak udeleženec lahko prispeva 3 fotografije. Odgovoren za natečaj: Dimitri Brajnik, tel. 21090.

SOŽALJE

Upravni odbor Katoliškega tiskovnega društva in Katoliške knjigarne izreka Diegu Marvnu in svojem iskreno sožalje ob izgubi dragega očeta Milana.

SREČANJA Z DUHOVNO GLASBO V CERKVI SVETEGA IGNACIJA

Že nekaj let prireja zbor S. Ignazio iz Gorice meseca maja srečanja z duhovno glasbo. **V soboto, 2. maja**, bo v cerkvi sv. Ignacija igral organist Florian Pagitsch, izvajal bo dela klasikov (Bach, Mendelssohn), med drugim tudi skladbo goriškega skladatelja S. Jericija. Naslednjo soboto, **9. maja**, bo nastopil Tergeste Trumpet Consort (dve trobenti in orgle). V soboto, **16. maja**, bodo nastopili zbori, ki bodo izvajali izključno dela sakralne vsebine. Vsi večeri duhovne glasbe bodo v cerkvi sv. Ignacija ob 20.30.

RAZSTAVA V GALERIJ ARS

DAVID PINTAR IN NJEGOVA PREČIŠČENA DOMOLJUBNOST

Društvo Ars je v sodelovanju s števerjanskim društvom F.B. Sedej odprlo v galeriji Katoliške knjigarne na Travniku v petek, 17. t.m., razstavo Davida Pintarja, slikarja mlajše generacije, po rodu Števerjanca, ki že več kot deset let živi in dela na Tridentinskem.

V galeriji, ki so jo zvesti in novi obiskovalci - lepo številno jih je prišlo prav iz Števerjana - napolnili, je za uvod lepo zapela moška vokalna skupina Akord iz Podgore pod vodstvom Mirka Špacapana. Ubrani pevci so ustvarili primerno čvrsto domoljubno in hkrati nežno otožno vzdušje, ki je že samo uvedlo v svet Pintarjeve slikarske umetnosti. Po ponosnih uvodnih besedah Franke Padovan, predstavnice društva Sedej, je Katalja Sfiligoj v odsotnosti prof. Joška Vetriha prebrala kritično oceno. Pintarjeva dela že na prvi pogled odražajo globoko navezanost na rojstni Števerjan in goriška Brda sploh. Pričajte nam o človeku, ki razliva svoja občutja in lirčnost svoje preproste in čiste

duše v motive, ki v stilizaciji z nežnimi barvami odslikavajo življenje v rojstni vasi. Pred nami zaživijo sončni krajinski izseki, plodna in bohotna polja, simbolične podobe z živo močjo, stara znamenja, nemi sledovi "prednamcev" - s čopičem ovekovečeni za zanamce. Ljudska in zlahtno preprosta religiozna motivika je v svežih barvah in mehkih obrisih podana skoraj kot filigransko delo, pogosto uokvirjeno v arhaične ljudske motive čipk, vitic, nageljnov, klasja. Predmeti iz vsakdanjega življenja, zaznamovanega s trdim delom, izgubijo vso svojo težo in prikljujejo v spomin preteklost naroda, rodu, posameznika. Spomin, ki boli in hkrati daje sladko tolažbo.

Slike Davida Pintarja "pojejo" nežno pesem zdravega domotožja, prečiščene navezanosti na rodni kraj, takega prečiščenega pogleda, kot ga lahko ima samo oseba, ki živi daleč od krajev in ljudi, ki so mu kljub času, ki neizprosno teče, še vedno močno pri srcu. DD

GORIŠKI NADŠKOF POZIVA K DAROVANJU ZA POTRESENE

Goriški nadškof msgr. A. V. Bommarco je naslovil vernikom goriške nadškofije pismo, v katerem naproša, naj v nedeljo, 10. maja, darujejo v cerkvah za ljudi v bližnji Sloveniji, ki jih je nedavno prizadel močan potres. V pismu nadškof piše, da smo bili vsi priče katastrofalnim posledicam potresa, ki je zajel bratsko in sosednjo koprsko škofijo. Nadalje pravi, da je že pisal sobratu, koprskemu škofu msgr. Metodu Pirihu, v katerem mu je napovedal, da bodo v goriški nadškofiji v nedeljo, 10. maja, nabirali denarna sredstva za ljudi s potresnega območja. "Kot smo takoj pokazali našo solidarnost v molitvi, tako Vas sedaj naprošam, da pokažemo solidarnost s kon-

kretno pomočjo," piše msgr. Bommarco vernikom. Zbrani denar iz goriške nadškofije bo nadškof izročil osebno msgr. Pirihu na Sveti gori in skupnem romanju sosednjih škofij v nedeljo, 24. maja. "Svetogorska Mati Božja naj pomaga našim preizkušanim sestram in bratom v upanju in svetogorska bazilika, ki je bila tolikokrat porušena, a se je vedno znova rodila, naj bo zgovoren znak poguma in upanja za prihodnje dni!" je ob koncu svojega pisma vernikom zapisal msgr. Bommarco. Končal pa je z besedami: "Zahvaljujem se vam za vašo radodarnost, Gospod naj blagoslovi vse tiste, ki bodo darovali z veseljem!"

ŠTEVERJANSKI VESTNIK SLAVI 30 LET

Med vašimi glasili slovenskih ljudi na Goriškem ima gotovo svoje odlično mesto *Števerjanski vestnik*.

Marjan Drufovka je po velikonočnem zapisu župnika Antona Lazarja napisal uvodnik, v katerem bralcem pravi, da so se

v uredništvu odločili za novo grafično obleko tudi zato, ker je minilo že 30 let, odkar je Števerjanski vestnik prvič izšel. Prav je, da povemo, kdo vse se zanj trudi: Marjan Drufovka je glavni urednik, Edi Hlede je odgovorni urednik, medtem ko jima v uredništvu pomagajo še Ivan Vogrič, Andrejka Hlede, Valentina Humar, Hadrijana Corsi, Silvana Vogrič, Martina Hlede in Aljoša Dorni.

S to številko je mesto glavnega urednika iz rok Ivana Vogriča prevzel prav Marjan Drufovka. Sicer pa je vestnik pristen odraz te naše najbolj znane briške vasi, saj prinaša predvsem poročila o delovanju vaškega društva, pa čeprav so v njem tudi zapisi o športnem delovanju, o božičnici, spominski zapis in lep intervju.

Novemu uredništvu želimo veliko uspeha pri delu in veselja pri urejanju lepega glasila!

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES

Ob 5. obletnici smrti pesnice Ljubke Šorli

VENEC SPOMINČIC MOŽU NA GROB

RECITAL SONJE MLEJNIK IZ GLEDALIŠČA TEHARJE V REŽIJI PETRA SIMONITIJA.

POVEZUJE SILVA ŽELEZNIK. SODELUJE MOŠKI PEVSKI ZBOR MIRKO FILEJ.

Gorica, cerkev sv. Ivana, nedelja, 3. maja 1998, ob 17. uri

KATOLIŠKA KNJIGARNA - TRAVNIK 25

vabimo Vas na predstavitev knjige *Cvetka Svetlika*

VELIKAN JE POP HAJDUŠKI

Delo bo predstavil avtor sam, o knjižnih izdajah verškega tednika Družina pa bo spregovoril urednik dr. Janez Gril.

Petek, 8. maja 1998, ob 18. uri, v Katoliški knjigarni.

OBČNI ZBOR ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE

POSLOVNI REZULTAT POVSEM POZITIVEN

V nedeljo, 26. aprila t.l., je potekal redni občni zbor Zadružne kraške banke v prostorih športno kulturnega centra v Zgoniku. Občnega zbora se je udeležilo preko 290 članov, 102 člana pa sta podpisala pooblastilo drugim članom, tako da se računa, da je bilo prisotnih skoro 400 članov od skupnih 1.000.

Na dnevnem redu so bili kot običajno odobritev poročila o poslovanju, poročila nadzornega odbora ter seveda obračuna in porazdelitev letnega prebitka. Poleg tega so člani še potrdili sejnine za zadružne organe, pooblastili upravo zadruga, da neposredno poseže pri poravnava kazni pri morebitnih davčno upravnih prekrških in delno obnovili upravni odbor.

Poročilo občnega zbora je podal predsednik Pavel Milič, obračunske postavke je obravnaval ravnatelj Klavdij Brajnik, poročilo nadzornega odbora pa predsednik le-tega Stevo Kosmač. V imenu Deželne zveze zadružnih bank je prisotne pozdravil in nagovoril podpredsednik zveze Renzo Medeossi, ki je ob enem predsednik ločniške zadružne banke.

V poročilu je upravni odbor nakazal gospodarsko stanje predvsem področja, kjer ustanova posluje. Tržaška pokrajina ni imela najbolj ugod-

nih pokazateljev o gospodarski rasti, še predvsem zaskrbljujoče pa je stanje na področju zaposlovanja, kjer smo beležili precejšen osip delovnih mest, ki bi bil še hujši, če bi ne bilo novih razpoložljivosti v javni upravi.

V preteklem letu je bila precej občutena konkurenca drugih bančnih zavodov, ki so na novo odprli ali razširili svoje poslovalnice na Tržaškem. Kar dve novi poslovalnici pa sta bili odprti na Opčinah, kjer ima ustanova svoj glavni sedež. Seveda je vedno večja in številnejša konkurenca vplivala na poslovni rezultat, ki pa je bil povsem pozitiven, saj je prekašal tistega iz leta 1996.

Pregled glavnih obračunskih postavk je naslednji: hranilne vloge so presegle 315 milijard, podeljena posojila so znašala preko 162 milijard, naložbe v vrednostne papirje 158 milijard, posredne vloge pa preko 209 milijard. Iz omenjenih podatkov izhaja, da upravlja Zadružna kraška banka preko 525 milijard zau-

panih sredstev. Poslovni uspeh je presegal 4.616 milijonov. Po dodelitvi lanskega dobička v redno rezervo se je družbeno premoženje povečalo na preko 60 milijard, kar daje ustanovi precejšnjo premoženjsko stabilnost.

Z obračunskimi postavkami se je povečalo tudi splošno poslovanje Zadružne banke. Še predvsem velik povešek je bil dosežen pri poslovanju s tujino, kjer je ustanova navezala kar 148 poslovnih razmerij z večjimi bankami v evropskih državah.

Med rezultati prejšnjega leta ne moremo mimo odprtja podružnice na ozemlju dolinske občine, in sicer pri Domju. Odprtje te podružnice je bila že "stara" želja, saj je bila prva prošnja v tem smislu vložena pred 40 leti.

Iz diskusije, ki se je razvila na občnem zboru, je bilo vidno zadovoljstvo članov za dosežene rezultate. Še posebej so člani in celotna naša skupnost razumeli pomembnost Zadružne kraške banke na

FOTO: BEROMA

kulturnem, socialnem in športnem področju, kjer je ustanova omogočila s svojimi posegi številne pobude, ki bi brez njene pomoči ostale le želje. Upravnemu odboru je bilo predlagano, naj bi banka organizirala posvet o prihodnosti našega gospodarstva. Iz posegov je izhajala tudi želja, da bi Zadružna kraška banka kot edina slovenska banka na Tržaškem postala banka celotne naše stvarnosti.

Kot zaključna točka so bile volitve v upravni odbor. Občni zbor je izvolil pet odbornikov, med katerimi štiri za dobo treh let in enega za dobo dveh let v nadomestilo v lanskem letu preminulega Gvida Zidariča. Pokojnega so počastili na občnem zboru z enominutnim molkom. Pokojni Zidarič je namreč kar šestnajst let predsedoval nabrežinski Hranilnici in posojilnici. Predsedstvo je sprejel v

nelahkih trenutkih in odločilno pripomogel k razvoju in utrditvi nabrežinske hranilnice, ki se je leta 1994 združila z opensko v Zadružno kraško banko, kjer je prevzel funkcijo podpredsednika.

Na občnem zboru se je zahvalil članom, odbornikom in osebju za dolgoletno zaupanje podpredsednik Karlo Guštin, ki se je odrekel nadaljnjemu kandidiranju. Na odborniško mesto v openski hranilnici je bil izvoljen kot prvič že leta 1975. Leta 1983 pa je bil imenovan za podpredsednika tedanje openske hranilnice in kasneje Zadružne kraške banke.

Na odborniška mesta so bili izvoljeni: Silvano Čok, Dragotin Danev, Dušan Gruden, Sergij Stančič in Andrej Spetič. Na prihodnji seji pa bo moral upravni odbor ponovno izvoliti podpredsednika.

ŠPORT

PLAVANJE

ZAMEJCI SOLIDNI V SPITTALU

18. in 19. aprila je bilo v Spittalu na avstrijskem Koroškem kvalitetno mednarodno tekmovanje, katerega so se udeležili tudi zamejski plavalci, ki nastopajo za kluba iz Gorice (Silvano Kravos) in Trziča (Adria: Vlasta Ušaj, Matjaž Caharija in Nicole Collovati). Vsi so dosegli dobre uvrstitve, sicer brez izboljšanja osebnih rekordov. Vlasta Ušaj je bila na primer najboljša med svojimi sovrstnicami tako na 100 kot na 200 metrov hrbtno, medtem ko sta se Matjaž Caharija in Nicole Collovati tudi priborila med trojico najboljših v svojih kategorijah.

Najmočnejše udeleženke in udeleženci tekmovanja so prihajali iz Madžarske in Slovenije, od koder so barve Radovljice branili tudi sestri Kežjar in drugi plavalci, ki sodijo v samo mladinsko svetovno elito. Tudi zaradi tega so dosežki zamejskih plavalcev še toliko pomembnejši in spodbudni.

RITMIČNA GIMNASTIKA

KARIN NAJBOLJŠA

Borovka Karin Mezgec je na deželnem prvenstvu v Trstu osvojila naslov v vaji z obročem.

TENIS

Zadnje kolo moške B lige: GAJA - Forli 3-3 (Gaja se ni uvrstila v finale).

ODBOJKA

VAL REŠEN, SLOGA SKORAJ IZPADLA, OLYMPIA IN SOČA ZMAGALI

Moški: B1 LIGA: VAL LA GORIZIANA KMEČKA BANKA - Mestre 3-0

B2: SLOGA KOIMPEX - Futura Cordenons 2-3

C: OLYMPIA AGRARIA TERPIN - Eltor San Giovanni 3-0, SOČA UNITECNO - Vivil 3-1, Mossabor 3-0

Ženske: B2: SGM - SLOGA KOIMPEX NTKB 3-2

C: Vivil - OLYMPIA KMEČKA BANKA 3-0, Martignacco - VAL IMSA BCC 3-1

AMATERSKI NOGOMET

IZIDI PREDZADNJEGA KOLA

Promocijska liga: S. Canzian-Juventina 2-1, Muggia-ZARJA/GAJA 97 1-2, Monfalcone - PRIMORJE ADRIAKER 2-2

1. amaterska liga: SOVDNJE - VESNA 2 - 2

Zadnje kolo: 2.A.L.: MLDOST - Roianese 5-0, BREG-Sagrado 2-0, PRIMOREC - Poggio 4-1. Na končni lestvici: 4. PRIMOREC (41 točk), 7. MLDOST (37), 11. BREG (28)

3. AL: Servola - KRAS 1-2, Venus - BREG B 1-1, Sant'Andrea - ZARJA/GAJA 97 B 4-2. Na končni lestvici: 3. KRAS (52 točk), 8. BREG B (29), 11. ZARJA/GAJA 97 B (16)

MLADINSKI NOGOMET

MLADOST DOBER ORGANIZATOR

Doberdobska Mladost se je izkazala pri organizaciji nekaterih tekem mednarodnega mladinskega turnirja "Mesto Gradišče".

ROKOMET

Slovenska B2 liga: Duplje - KRAS 22-20 (11-9)

PODPORA AKCIJI ODPRTIH TRGOVIN V TRSTU

Tržaška občina si prizadeva za širšo promocijsko akcijo za odprte trgovine ob ponedeljkih. Ta se je dejansko začela prejšnji teden in se bo nadaljevala do novembra. Pred kratkim so se sestali predstavniki delodajalcev in zaposlenih v tržaških trgovinah, da bi se dogovorili za letni koledar izrednih odprtij ob nedeljah in praznikih. Trgovska združenja in sindikati so prejšnji teden podpisali dogovor glede razporeda prazničnih odprtij med letom in ga skupno predlagali občini, ki ga bo morala vzeti v pretres in osvojiti: nedelji, 4. in 11. oktobra (ob Barcolani), nedelje, 6., 13. in 20. decembra, 8. decembra (Brezmadežna) in nedeljo, 27., samo pol dneva za jestvine in prodajalne pirotehnične artikole.

Sekcija trgovine na drobno pri SDGZ poziva operaterje, naj dajo svoj doprinos in se pridružijo trgovinam, ki so se že odločile za odprtje ob ponedeljkih. Za to bodo dobili na pobudo občine dano količino brezplačnih parkirnin za stranke in brezplačno reklamo v časopisju. Upati je, da bo imela akcija pozitivne učinke na krajevno trgovino.

Za podrobnosti je na razpolago tajništvo v Trstu, ul. Cicerone 8, tel. 362949.

V SLOVENIJI ČAS REFORM

V Sloveniji nastajajo zamude v pripravah za vključitev države v EZ. Glavni urednik revije *Gospodarski vestnik* Jože Petrovič je ob tem zapisal, "da si bo Slovenija vstop v Evropsko zvezo onemogočila sama". Slovenska vlada je v zadnjem času prejela kritike in opozorila raznih mednarodnih finančnih ustanov pa tudi organov EZ v zvezi s potrebo po reformah. Na zaostajanja pri reformah so opozorili tudi ugledni udeleženci okrogle mize, ki jo je v Portorožu pred nekaj dnevi pripravilo združenje Alumni iz Radovljice.

Javne raziskave kažejo, da naj bi bila politika bolj naklonjena vstopanju v EZ, vsaj ko gre za načelno izrekanje, kot pa t.i. evroskeptiki v delu jav-

nosti. Strokovnjaki opozarjajo, da bo letos treba začeti z reformami, ki so Sloveniji potrebne zaradi lastnega razvoja. Med glavnimi letošnjimi nalogami so pokojninska reforma, reforme davčnega sistema, finančnega sektorja, javnih gospodarskih služb, podjetniškega sistema in liberalizacija cen, kar je pogoj za znižanje inflacije na evropsko raven. Letošnje leto je ključno tudi zato, ker se bližajo državnozborske volitve, ko politične stranke kmalu ne "bodo" imele več časa za obravnavo oz. pripravo reform.

Vladne stranke so se omenjenega stanja in ovir očitno zavedele ter so začele postopek za uvedbo davka na dodano vrednost in trošarin, torej davčnega sistema, ki velja v državah EZ. Predloga za oba zakona sta že pripravljena za drugo branje v parlamentu, veljati pa bi začela 1. julija leta 1999. Stopnji davka na dodano vrednost naj bi znašali 19 oz. 8%, kar je znižanje od prvotno predvidenih 22 oz. 9%. Ob uvedbi tega davka naj bi se maloprodajne cene v Sloveniji povečale za okoli 10, in ne za 13%.

V SLOVENIJI ZMANJŠANJE PRODAJE

ČASI PRIMERNEJŠI ZA VARČEVANJE KOT PA ZA NAKUPOVANJE

Trgovina, glasilo uspešnih trgovcev in podjetnikov v Sloveniji, v zadnji številki obravnava stanje in promet v trgovinah raznih strok. Ali prihajajo leta suhih krav?, se sprašuje časnik in navaja, "da novice za trgovce niso ravno najboljše." Nakupi potrošnikov, razen decembra lani, namreč upadajo že več mesecev. Promet v trgovinah je bil v aprilu 1998 najnižji, odkar so gaza-

čeli meriti, to je aprila 1996. Omenjeni list o takih gibanjih objavlja nekaj podrobnosti. Opozarja, da so slovenski potrošniki, kot kaže, vedno bolj prepričani, da so časi bolj primerni za varčevanje kot pa za nakupovanje zlasti večjih in dražjih potrošnih dobrin. Čeprav so se čiste plače od meseca januarja lani pa do istega meseca v letošnjem letu povečale skoraj za 12%, vsi

prejemki prebivalstva pa za 17,5%, se v gospodinjstvih bolj pripravljajo na že omenjena t.i. leta suhih krav, ki jih pričakujejo, kot pa načrtujejo nove nakupe.

Številna trgovska podjetja so zaradi zmanjšanja prodaje zašla v krizo. To velja tudi za prodajo avtomobilov. Medtem pa prihranki prebivalstva v Sloveniji naraščajo. Tolarski prihranki v bankah, so bili januarja za nad 44% večji kot pa v mesecu januarju prejšnjega leta. Devizni prihranki v bankah pa so se v omenjenem času povečali za 22,6% odstotka.

M.

M.

INTERVJU / NIKO PERTOT

KOŠARKA IZJAVA / KAPETAN SANDI RAUBER

VPIŠETE SE LAHKO SAMO ŠE DO 5. MAJA

SPORINE IGRE
98
SOKOL

ERIK DOLHAR

Nabrežinsko športno društvo Sokol prireja od 25. junija do 7. julija Športne igre 98. Predsednik Sokola Niko Pertot (na sliki) nam je najprej razkril, kako je do te zamisli sploh prišlo.

nju, jahanju, ženski in moški odbojki, moški košarki in nogometu, balinanju. Zaključna igra bo lov na zaklad, pripravili pa smo tudi tekmo v teku in dirko z gorskimi kolesi. Na Športne igre se lahko vpišejo posamezniki ali ekipe.

Nazadnje še to: do kdaj in kje se lahko interesenti vpišejo? Rok vpisovanja zapade 5. maja, zato pohitite, saj čakamo

"Do tega je prišlo predvsem iz enega razloga: da bi v naši občini oz. v Nabrežini spet nekoliko vzbudili zanimanje za šport, tudi glede na to, da je športno društvo Sokol zadnje čase nekoliko v krizi. Zato upamo, da bo s to pobudo pristopilo v našo sredo nekaj mladih in nadaljevalo športno tradicijo v naši občini."

Za kaj gre?

Športne igre so zamišljene kot neuradno tekmovanje, ki ni namenjeno samo aktivnim športnikom, temveč tudi tistim, ki imajo radi šport in tekmovanje z vrstniki. Kdor se prijavi, ni treba, da je vpisan v kako društvo, saj so športne igre res zdrava kompetitivna predvsem za tiste, ki drugače nimajo možnosti, da bi se udeleževali v športu.

V katerih športnih panogah bodo potekala tekmovanja?

Tekmovali bomo v plavanju, šahu, namiznem tenisu, jadra-

na prijavnice! Prijavite se lahko na telefonski številki 0347 - 7602835, drugače smo vsak torek in četrtek od 19.30 do 20.30 v gostilni Bunker v Nabrežini. Prijavnice lahko dobite: V TRSTU v Narodni in študijski knjižnici, v knjigarni Terčon v Nabrežini, v Boris sports clubu v Brišičkih, v baru Prosvetnega doma na Opčinah in v trgovini jestvin Top market v Bazovici; V GORICI v knjižnici Damir Feigel, v Kato-liški knjigarni in športni trgovini K2; V ČEDADU na sedežu Novega Matajurja.

Prijavnico mora izpolniti vsak tekmovalac, ki nastopa kot posameznik oz. tisti, ki je odgovoren za ekipo. Podpisano prijavnico lahko oddaste v omenjenih krajih, pri poverjenih osebah in društvih, oz. jo lahko pošljete na naslov: ŠD SOKOL, Nabrežina 89, 34011 Nabrežina. Pohitite, ne bo vam žal!

OBČNA ZBORA

ŠPORTNI KROŽEK KRAS ŽELI POMLADITI VRSTE

V četrtek, 23. aprila, je bil v mali dvorani športno-kulturnega centra v Zgoniku 35. redni občni zbor športnega krožka Kras.

Zborovanja se je udeležilo lepo število članov in predstavnikov petih sekcij, ki sestavljajo krožek: odsek za otroško telovadbo, rekreacijo, namizni tenis, rokomet in balinanje. Dosedanji predsednik ŠK Kras Mirko Sardo nam je tako strnil svoje poročilo oz. podal enoletni obračun opravljenega dela: "Bili smo izredno aktivni na vseh področjih, predvsem pri namiznem tenisu, kjer smo dejansko dosegli vse zastavljene

cilje. Kot v lanski sezoni se tudi letos borimo za drugo mesto v ženski A ligi. Na mednarodnem nivoju smo se uvrstili v osmino finala evropskega pokala Nancy Evans. Pozitivno je bilo tudi dejstvo, da so vse druge ekipe obstale v ligah, fantje pa so celo napredovali v višjo ligo. Kolikor toliko negativno točko lanske sezone predstavlja rokomet, saj je ženski rokometni odsek iz raznih razlogov razpadel, z moško član-

ska ekipo pa smo se zaradi finančnih in predvsem organizacijskih problemov s samo zvezo odločili, da bo nastopala v bližnji Sloveniji, kjer ji uspeva z znatno manjšimi finančnimi izdatki dosegati dobre uspehe. Odseka otroške telovadbe in balinanja sta zelo aktivna. Globalni problemi društva pa so takšni, kakršni so pri vseh okoliških športnih dejavnostih: pomanjkanje mladih, ki bi pristopili k društvu, kar pa je demografski problem, po drugi strani pa obstaja še problem, da bi mladi člani oz. nekdanji tekmovalci prevzeli odborniška mesta".

Potem ko sta v imenu gostov pozdravila podpredsednik ZSSDI Mario Šušteršič in predsednica Shinkai karate kluba Romana Maiano, je dosedanji predsednik nadzornega odbora Stanko Budin podal razrešnico staremu odboru. Izvoljen je bil nato nov NADZORNI ODBOR (Stanko Budin, Gianni Romagna in Dario Škabar) ter 33-članski svet delegatov. Izvoljeni so se sestali v torek, 28. aprila, in si porazdelili funkcije.

MLADI KAJAKAŠKI KLUB ŠILEC VSE BOLJ POZNAN

V povsem kajakaško okrašenih dvoranah kulturnega doma A. Paglavca v Podgori je bil 17. aprila tretji občni zbor Kajakaškega društva Šilec, ki se ga žal ni udeležilo veliko članov.

Predsednik društva Andrej Brisco je v poročilu omenil najvažnejše pobude kluba v minulemu letu, od Soške regate do ekološkega spusta po Vipavi, novoletnega spusta od Štandreža do Sovodenj in tečaja kajakaštva za najmlajše v okviru poletnega središča v goriškem Dijaškem domu. Med bodočimi načrti je žal zaradi nesogla-

sij in manjšega zanimanja izpadel tradicionalni spust po Vipavi od Renč do Sovodenj, ki bi moral biti konec meseca. Na koncu se je predsednik Brisco spomnil še na potres, ki je prizadel gornje Posočje, kjer Šilec razvija del svojih dejavnosti. Društvo bo poiskalo obliko pomoči, ki jo bo namenilo prizadetim.

Med pozdravi gostov so nastopili predsednik goriškega odbora ZSSDI Marko Lutman, predstavnik Kajak kluba Soške elektrarne Miran Mozetič in zastopnik novogoriškega Kluba Top ekstrem.

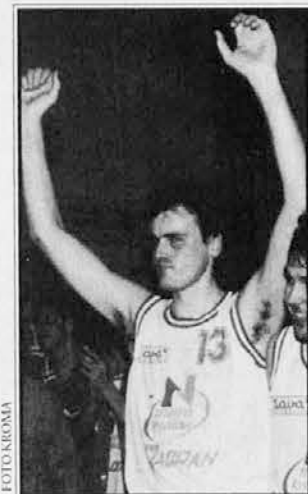
Na koncu je bil izvoljen NOVI ODBOR, ki bo tako sestavljen: Denis Bensa, Andrej Brisco, Mitja Feri, Matej in Robert Makuc, Robert Paoletti in Denis Uršič. NADZORNI ODBOR: Danijel Brajnik, Bojan Makuc in Aldo Rupel.

ED

JADRAN NTKB TRETJI. PRESENEČENJE: RAUBER ODHAJA?

Kot je napovedoval trener tretjeligaške združene ekipe Jadrana NTKB Vatovec, je bil sobotni domači derby proti Trzicu lepa košarkarska predstava. Še več, že dolgo nismo bili priča tako izenačenim in privlačnim igri pod košema pri Brišičkih. In to ne samo, ker je Jadran NTKB premagal prve na lestvici (ki so kljub temu napredovali v višjo ligo) in si s tem zagotovil končno tretje mesto na lestvici, ki omogoča boljši izhodni položaj v končni prvenstvu za napredovanje v B2 ligo. A poglejmo, kaj je o tekmi povedal kapetan Jadrana Sandi Rauber (na sliki), o katerem je Jadranov predsednik Kofol izjavil, da je bil v soboto "čudovit, saj je dolge minute igral s štirimi osebnimi napakami". Ob tem bi pohvalili večkrat pozabljenega Davida Pregarca, ki je dal kar 30 točk z odličnim odstotkom pri prostih metih (17:19): "Začeli smo nekoliko prestrašeno oz. morali smo najprej malo »kontrolirati« nasprotnike. V drugem polčasu pa smo se nekoliko sprostiti in zaigrali bolje. Precej dobro smo branili. Oni so zelo močni doma, na zunanjih igriščih, proti močnim ekipam, kot smo mi,

pa težko zmagajo. Preveč so forsirali in igrali preveč živčno. Tomasi, o katerem pravijo, da je najboljši playmaker v ligi, danes tega ni dokazal. Logično: ko gre

za odlične tekme, se verjetno prestraši in ne dokaže, kar zna. Mi pa samo igrali zelo dobro v obrambi in v napadu."

Kam lahko ciljate po matematični osvojitvi tretjega mesta?

Po tej zmagi se ne smemo ustaviti: nadaljevati moramo po tej poti. Osvojitev 3. mesta po-

meni, da bomo sedaj igrali dve tekmi doma proti Fagagni, ki je vsekakor zelo močna ekipa in bi si zaslužila prvo mesto na lestvici, verjetno pa so med prvenstvom podcenjevali nekatere nasprotnike in proti njim izgubili. Upam vsekakor, da bomo obe domači tekmi zmagali, medtem ko bo zunaj verjetno težje. Potem pa bomo v finalu naskočevali prestop v višjo ligo, kar upam, da nam bo tudi uspelo. Tako bi lahko potem dokončno sklenil svojo kariero pri Jadranu in ne vem kje nadaljevati, mogoče v kaki drugi ekipi...

Mistiš resno?

Bomo videli poleti!

Če nas je Sandi s to izjavo želel presenetiti, mu je to nedvomno uspelo!

ED

IZIDI

C LIGA: JADRAN NTKB - Italmonfalcone 81-65 (34-36)

D: skupina za napredovanje: Virtus - BOR RADENSKA 74-73 (31-35), skupina za obstanek: Romans - KONTOVEL 59-62 (35-27), Isontina - CICIBONA PREF-MARSICH 66-77 (34-35)

PROMOCIJSKO PRVENSTVO: BREG - Golden basket 65-80

JADRANJE IZJAVA / BRUNO BOGATEC

ARIANNA 14. NA PREDOLIMPIJSKIH REGATAH V FRANCIJI

Njena naslednica Johana Križnič (Čupa) tretja na Pokalu Favaretto

Diamantna špica zamejskega športa, 29-letna Arianna Bogatec (na sliki) se je ves pretekli teden mudila v Hjeresu v Franciji, kjer je merila moči na predolimpijskih regatah kategorije Evropa. Začela je dobro, saj se je na prvi regati uvrstila v najboljšo deseterico tekmovalk, v nadaljevanju pa je zdrsnila najprej na 16. in nato še nižje mesto. Pred koncem ji je vendar uspelo delno nadoknaditi zamujeno, tako da je na skupni lestvici pristala na 14. mestu na skupno 90 udeleženk iz 48 držav. Kljub vsemu je bila Arianna zdaleč najboljša jadralka italijanske reprezentance, vozovnice za olimpijske igre v Sydneyju pa si še ni zagotovila. Junija jo čaka še italijansko državno prvenstvo, po katerem bodo v Rimu odločili, kdo od "Azzurrov" bo zastopal Italijo najprej prve dni avgusta na svetovnem prvenstvu v nemškem Travenmundeju (glede na to, da bodo regate v Evropi, letos ne bo evropskega prvenstva), nato pa že januarja na svetovnem prvenstvu v Sydneyju. Ariannin oče, trener, spremljevalec in "fahčin", kot sam pravi, Bruno (na mali sliki), je prepričan, da se bo morala njegova hči na obeh prvenstvih uvrstiti vsaj med predstavnice osmihih najboljših držav, če želi zastopati Italijo na naslednjih olimpijskih igrah v Avstraliji leta 2000. Gospod Bruno se nam je tudi pritožil, da postaja jadranje vse bolj poklicen šport v smislu, da se ne

smeš ukvarjati še s čim drugim, če želi dosegati vrhunske rezultate, kaj šele, da bi delal, kot to počneja Arianna. Oče Bruno je torej prepričan, da bi morala hči prihodnje leto pustiti delo, če se želi udeležiti še enih olimpijskih iger. Zdel se nam je tudi naveličan stalnega tekanja in spremljanja hčerke brez podpore kakega sponzorja ali vsaj italijanske državne zveze. Vsi skupaj mu lahko le želimo, da bi še malo stisnil zobe, saj smo prepričani, da bi ga Arianna za vloženi trud tudi primerno poplačala s še kakim vrhunskim rezultatom.

Kot smo že večkrat poročali, kaže, da ima Arianna Bogatec pri nas že naslednico. Gre za mlado Čupino jadralko Johano Križnič, ki, ravno kot Arianna, tekmuje v kategoriji Evropa. V soboto in nedeljo, 25. in 26. aprila, se je v Tržaškem zalivu udeležila pokala Favaretto in se uvrstila na odlično tretje mesto, v zadnji regati pa ji je uspelo celo zmagati in premagati favoritinjo Calligarisovo.

ED

SODELOVANJE MED ZSSDI IN SŠZ

V petek, 24. aprila, je bila delegacija Slovenske športne zveze iz Celovca, ki so jo sestavljali podpredsednik Danilo Prušnik, tajnik Ivan Lukan ter odbornik in trener avstrijskih skakalcev Franc Wiegeler, v gosteh pri Združenju slovenskih športnih društev v Italiji (predsednik Jure Kufersin, podpredsednik Mario Šušteršič in tajnik Branko Sain). Gostje so si ogledali razne športne objekte, si izmenjali mnenja, izkušnje, želje in načrte. Med te sodi potreba po skupnem nastopanju obeh organizacij pri pristojnih resorjih v Sloveniji in po večjem sodelovanju s Slovenci na Madžarskem (obisk v Porabju 14. in 15. maja). Korošci so tudi predstavili pobudo ob skupni kandidaturi za zimsko olimpijske igre 2006, s katero odgovorne oblasti Avstrije, Slovenije in Italije želijo opozoriti na prisotnost in pomoč, ki jo lahko pri tem nudijo manjšine.

SLOVENSKE ZADRUŽNE BANKE

Imaj

**ZADRUŽNA KRAŠKA
BANKA**

**ZADRUŽNA KREDITNA BANKA
DOBERDOB**

**ZADRUŽNA KREDITNA BANKA
V SOVODNJAH**

TVOJE DOMAČE BANKE